

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Sprawozdanie z działalności WFOŚiGW w Katowicach za rok 2009

Katowice, marzec 2010 r.

SPIS SKRÓTÓW	1
I. WPROWADZENIE	2
II. PLAN DZIAŁALNOŚCI W 2009 ROKU	4
1. LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ PRIORYTETOWYCH	4
2. ZASADY UDZIELANIA I UMARZANIA POŻYCZEK ORAZ UDZIELANIA DOTACJI.....	5
3. KRYTERIA WYBORU PRZEDSIĘWZIĘĆ	6
4. PLAN FINANSOWY NA 2009 ROK	7
4.1. PLAN FINANSOWY WG UCHWAŁY 296/2008 Z 10 PAŹDZIERNIKA 2008 ROKU	7
4.2. PLAN FINANSOWY WG UCHWAŁY 187/2009 Z 20 LIPCA 2009 ROKU	7
4.3. PLAN FINANSOWY WG UCHWAŁY 387/2009 Z 30 LISTOPADA 2009.....	7
4.4. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO	9
4.4.1. Wykonanie przychodów	9
4.4.2. Wykonanie wydatków	9
4.4.3. Wykonanie planu przepływów środków pieniężnych	10
III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH WFOŚiGW W KATOWICACH.....	12
1. RADA NADZORCZA.....	12
2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU	13
3. WSPÓLDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	14
3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDEM WOJEWÓDZTWA I SAMORZĄDAMI GMIN I POWIATÓW	14
3.2. WSPÓŁPRACA Z MINISTERSTWEM ŚRODOWISKA I ŚLĄSKIM URZĘDEM WOJEWÓDZKIM W KATOWICACH.....	15
3.3. WSPÓŁPRACA W RAMACH KRAJOWEGO SYSTEMU FINANSOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA	15
3.4. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU.....	16
IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	21
V. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI W 2009 ROKU	23
1. BILANS	23
2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	24
VI. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ.....	25
1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW	25
2. POMOC FINANSOWA FUNDUSZU	27
3. FORMY FINANSOWANIA	30
3.1. FINANSOWANIE ZWROTNE	30
3.2. FINANSOWANIE BEZZWROTNE.....	31
3.2.1 Dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów	32
3.2.2 Umorzenia	32
3.2.3 Nagrody za działalność.....	33
3.2.4 Zwrot gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia od podatku gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne	33
4. DZIAŁALNOŚĆ KAPITAŁOWA	33
5. POMOC PUBLICZNA	34
6. INWESTYCJE WŁASNE	35

VII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ	36
1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ	36
2. ZAWARTE UMOWY	37
2.1. UMOWY POŻYCZEK I DOTACJI	38
2.2. UMOWY UMORZEŃ	38
2.3. UMOWY KREDYTOWE Z DOPLATAMI DO OPROCENTOWANIA	38
2.4. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH	39
VIII. OSIĄGNIĘTE EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE.....	40
1. INWESTYCJE.....	40
1.1. OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH	40
1.2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	40
1.3. OCHRONA POWIETRZA	41
1.4. ZAPOBIEGANIE I LIKWIDACJA POWAŻNYCH AWARII I ICH SKUTKÓW	41
2. DZIAŁANIA POZAINWESTYCYJNE.....	44
2.1. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	44
2.2. EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	46
2.3. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA.....	47
2.4. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM W REGIONIE.....	47
IX. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW	48
X. SPIS TABEL	49
XI. SPIS RYSUNKÓW.....	50
XII. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	51

SPIS SKRÓTÓW

Biuro	Biuro Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Fundusz	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (WFOŚiGW w Katowicach)
FS	Fundusz Spójności
Kryteria	Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2009 rok
Lista	Lista przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2009 rok
Narodowy Fundusz	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)
Plan działalności	Plan działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Rada	Rada Nadzorcza WFOŚiGW w Katowicach
s.r.w	stopa redyskonta weksli
UE	Unia Europejska
Zasady	Zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek na 2009 rok
ZSZ	Zintegrowany System Zarządzania

I. WPROWADZENIE

Prawne i finansowe podstawy działalności Funduszu wyznacza ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (tekst jednolity Dz. U. Nr 25, poz. 150 z dnia 15 lutego 2008 roku z późn. zm.), ustawa o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 r., nr 249, poz. 2104 z późn. zm.), ustawa o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2002 r. nr 230, poz. 1934) oraz postanowienia Statutu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Fundusz w 2009 roku wspierał działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu zgodnie z polityką ekologiczną państwa i województwa, poprzez preferencyjne dofinansowanie przedsięwzięć realizujących cele długookresowe i krótkookresowe zapisane w wojewódzkim programie ochrony środowiska oraz zapewniających absorpcję środków unijnych dla osiągnięcia w województwie śląskim stanu środowiska zgodnie z zobowiązaniami akcesyjnymi Polski do Unii Europejskiej.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych Funduszu przebiegała w ramach wdrożonego i stale doskonalonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego, zorganizowanego według wymagań międzynarodowych norm: ISO 9001, ISO 14001 i rozporządzenia w sprawie Europejskiego Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS).

Dofinansowanie zadań przez Fundusz w 2009 roku następowało zgodnie z ustawą oraz wytycznymi zawartymi w następujących dokumentach programowych:

- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000–2020,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do 2004 roku oraz cele długoterminowe do roku 2015,
- Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2009-2012,
- Wspólna strategia Narodowego i wojewódzkich funduszy na lata 2009-2012.

Fundusz realizuje swą misję uczestnicząc w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym i regionalnym, a także ponadregionalnym. Dotychczasowa praktyka wskazuje, że Fundusz gwarantuje stabilność finansową w realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska, które są kapitałochłonne i wieloletnie. Model funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach z osobowością prawną sprawdził się jako efektywny, dyscyplinujący inwestorów składnik polskiego systemu finansowania ochrony środowiska.

Fundusz realizując swoją misję koncentrował się na:

- wspieraniu działań proekologicznych podejmowanych przez administrację publiczną, przedsiębiorców, instytucje i organizacje pozarządowe,
- pozyskiwaniu i zarządzaniu środkami europejskimi ukierunkowanymi na ochronę środowiska i gospodarkę wodną,
- prowadzeniu operacji na rynku finansowym zapewniających pomnażanie środków.

Dofinansowanie zadań przez Fundusz odbywało się na warunkach preferencyjnych w odniesieniu do: wysokości udziału środków finansowych Funduszu w kosztach kwalifikowanych zadań, okresu spłaty pożyczek, wysokości umorzeń i szczególnej preferencji dla zadań realizowanych przez samorządy i ich związki.

Fundusz, jako Instytucja Wdrażająca (Pośrednicząca II stopnia) zgodnie z Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko, kontynuował działania mające na celu przygotowanie przez gminy województwa śląskiego projektów inwestycyjnych do Funduszu Spójności.

Kierunek wspólnych działań był zgodny z ustawowo nałożonymi obowiązkami prowadzenia przez Fundusz gospodarki finansowej w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków Unii Europejskiej przeznaczonych na ochronę środowiska. Rozwinięcie tego kierunku działań określa Wspólna strategia działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2009 - 2012.

II. PLAN DZIAŁALNOŚCI W 2009 ROKU

Plan działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2009 rok został opracowany w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (tekst jednolity Dz. U. Nr 25, poz. 150 z dnia 15 lutego 2008 roku z późniejszymi zmianami) uwzględniając zapisy: polityki ekologicznej państwa, wojewódzkiego programu ochrony środowiska, Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2009-2012 oraz Wspólnej strategii Narodowego i wojewódzkich funduszy na lata 2009-2012.

Na Plan działalności składały się:

- Lista przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach na 2009 rok;
- Zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek na 2009 rok;
- Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków WFOŚiGW w Katowicach na 2009 rok;
- Plan finansowy WFOŚiGW w Katowicach na 2009 rok.

Plan działalności został przyjęty przez Radę Nadzorczą Funduszu uchwałą nr 297/2008 w dniu 10 października 2008 roku, po zasięgnięciu opinii Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

1. LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ PRIORYTETOWYCH

Lista przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW na 2009 rok została uchwalona przez Radę Nadzorczą w dniu 20 czerwca 2008 roku (uchwała nr 127/2008), po uzgodnieniu z odpowiednimi regionalnymi zarządami gospodarki wodnej oraz po zasięgnięciu opinii Narodowego Funduszu w zakresie finansowania przedsięwzięć z udziałem środków pomocowych Unii Europejskiej.

Lista odzwierciedlała cele krótkookresowe i długookresowe określone w dokumencie Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2004 oraz cele długoterminowe do roku 2015, odnoszące się do następujących ośmiu podstawowych priorytetów:

- ochrona zasobów wodnych,
- gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona powietrza i ochrona przed hałasem,
- ochrona przyrody i krajobrazu,
- edukacja ekologiczna,
- zapobieganie poważnym awariom,
- zarządzanie środowiskowe w regionie,
- profilaktyka zdrowotna.

Pierwszeństwo w dofinansowaniu miały zadania wspierane środkami Unii Europejskiej oraz zadania zapisane odpowiednio w krajowych oraz wojewódzkich programach i planach.

Wydatkowanie środków finansowych Funduszu następowało zgodnie z niżej przedstawioną hierarchią:

- finansowanie projektów wynikające z zawartych umów w latach ubiegłych z konsekwencjami wypłat w latach 2005-2009, w tym zobowiązań z umów zawartych na dofinansowanie projektów zatwierdzonych przez Fundusz Spójności,

- wspomaganie projektów korzystających ze środków Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych, przede wszystkim z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- wspieranie inwestycji pozwalających na osiągnięcie standardów ochrony środowiska oraz wypełnienie zobowiązań akcesyjnych, a wynikających z przyjętych programów i planów na szczeblu krajowym i wojewódzkim oraz gminnych,
- dofinansowanie pozostałych zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnie z krajową i regionalną polityką ekologiczną.

2. ZASADY UDZIELANIA I UMARZANIA POŻYCZEK ORAZ UDZIELANIA DOTACJI

Zakres, formy oraz warunki dofinansowania zadań w 2009 roku określone zostały w Zasadach udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek na 2009 rok, uchwalonych przez Radę Nadzorczą 10 października 2008 roku (uchwała nr 294/2008).

Zgodnie z Zasadami pomoc finansowa Funduszu mogła przyjmować jedną z następujących form:

- preferencyjnej pożyczki, w tym pożyczki pomostowej,
- dotacji (w tym przekazania środków jednostkom budżetowym),
- umorzenia części udzielonej pożyczki,
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
- kredytu w ramach bankowych linii kredytowych.

W 2009 roku przewidziano następujące preferencje dla wnioskodawców:

- preferencyjne oprocentowanie o charakterze zmiennym, którego podstawą była stopa redyskonta weksli - 0,6 s.r.w. lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym,
- udział środków Funduszu do 80% kosztów kwalifikowanych w przypadku udzielania pożyczek,
- okres spłaty pożyczek do 10 lat od daty zakończenia zadania, w tym okres karencji (do 12 miesięcy po wynikającym z umowy terminie zakończenia zadania),
- umorzenie części pożyczki może być udzielone do wysokości 50% wykorzystanej kwoty pożyczki,
- preferencje dotyczące terminu składania wniosku o umorzenie dla jednostek samorządu terytorialnego, jeśli nowe zadanie ekologiczne, na które zostanie przeznaczona umorzona kwota wiąże się z absorpcją środków Unii Europejskiej, preferencje te dotyczą również pożyczek zawartych w latach 2000 – 2001.

Zgodnie z Zasadami wysokość dotacji uzależniona była od charakteru zadań:

- do 50% kosztów kwalifikowanych dla zadań inwestycyjnych,
- do 100% kosztów kwalifikowanych dla zadań pozainwestycyjnych.

Dotacje udzielane były na następujące zadania inwestycyjne:

- zakupy inwestycyjne realizowane w ramach zadań związanych z edukacją ekologiczną, ochroną przyrody, zarządzaniem środowiskowym, zapobieganiem i likwidacją skutków poważnych awarii,
- budowę, modernizację zbiorników małej retencji wodnej wpisanych do Programu małej retencji dla Województwa Śląskiego,
- budowę i modernizację urządzeń wodnych zwiększających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe,

- udział w usuwaniu skutków powodzi w urządzeniach wodnych, brzegach rzek i potoków oraz urządzeniach ochrony środowiska,
- uzupełnianie w sprzęt wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych,
- usuwanie szkód w środowisku spowodowanych działaniem żywiołu,
- likwidację zagrożeń środowiskowych powodowanych zdeponowaniem niebezpiecznych odpadów przez zakłady postawione w stan likwidacji,
- usuwanie skutków zanieczyszczeń powierzchni ziemi, w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego,
- likwidację mogilników i magazynów przeterminowanych środków ochrony roślin,
- usuwanie i unieszkodliwianie azbestu z obiektów służby zdrowia, oświaty i opieki społecznej,
- wspieranie wykorzystania źródeł energii odnawialnej, za wyjątkiem produkcji energii cieplnej dla nowowybudowanych obiektów,
- wspieranie wykorzystania źródeł energii odnawialnej dla nowowybudowanych obiektów użyteczności publicznej jednostek sektora finansów publicznych,
- z zakresu ochrony atmosfery i ochrony wód (za wyjątkiem budynków mieszkalnych), realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz przez pozostałe jednostki w obiektach użyteczności publicznej wpisanych do rejestru zabytków.

Fundusz udzielał również dopłat do oprocentowania kredytów bankowych. Kredyt mógł być udzielany do 80% kosztów kwalifikowanych. Oprocentowanie kredytu wynosiło 0,8 s.r.w. Wysokość dopłat Funduszu do oprocentowania kredytu wynosiła maksymalnie 0,6 s.r.w.

Ponadto Fundusz udzielał kredytów w ramach bankowych linii kredytowych. Dofinansowanie mogło być udzielone do 90% nakładów inwestycyjnych, lecz nie więcej niż 300 000 zł. Oprocentowanie kredytu wynosiło 0,6 s.r.w. lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym.

W Zasadach określono także warunki łączenia różnych form pomocy, procedurę rozpatrywania wniosków i podejmowania decyzji oraz zdefiniowano pojęcie kosztów kwalifikowanych.

Uzupełnieniem Zasad były szczegółowe regulaminy dofinansowania niektórych przedsięwzięć, w tym dofinansowania:

- profilaktyki zdrowotnej dzieci, realizowanej w trakcie wyjazdów w okresie wakacji i ferii zimowych oraz wyjazdów śródrocznych na tzw. „zielone szkoły”,
- przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska współfinansowanych z Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- cyklicznego upowszechniania zasad zrównoważonego rozwoju poprzez media,
- zadań z zakresu demontażu, transportu i unieszkodliwiania azbestu.

3. KRYTERIA WYBORU PRZEDSIĘWZIĘĆ

Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków WFOŚiGW w Katowicach na 2009 zostały przyjęte uchwałą Rady Nadzorczej nr 295/2008 z 10 października 2008 roku.

W roku 2009 obowiązywały następujące kryteria wyboru dofinansowanych zadań:

- legalności i celowości,
- osiągnięcia standardów Unii Europejskiej,
- zintegrowanej efektywności ekologicznej, ekonomicznej i społecznej,
- stanu przygotowania zadania,
- finansowe i ekonomiczne,
- zasięgu oddziaływania,
- wieloźródłowości finansowania.

4. PLAN FINANSOWY NA 2009 ROK

Plan finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2009 rok został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20.12.2002 roku w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej NFOŚiGW i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. Nr 230, poz. 1934 z dnia 24 grudnia 2002 roku), z uwzględnieniem założeń przyjętych w Strategii WFOŚiGW w Katowicach na lata 2009-2012 oraz aktualnej sytuacji finansowej Funduszu.

Plan finansowy Funduszu na 2009 rok został uchwalony przez Radę Nadzorczą 10 października 2008 roku (uchwała nr 296/2008).

Rada Nadzorcza dwukrotnie dokonała zmiany planu finansowego na 2009 r.:

- uchwałą nr 187/2009 z dnia 20 lipca 2009 roku,
- uchwałą nr 387/2009 z dnia 30 listopada 2009 roku.

4.1. PLAN FINANSOWY WG UCHWAŁY 296/2008 Z 10 PAŹDZIERNIKA 2008 ROKU

W planie finansowym Funduszu przyjęto, że przychody w roku 2009 wyniosą 241,74 mln zł, natomiast wydatki określone zostały kwotą 224,49 mln zł.

W planie przepływów pieniężnych, uwzględniającym także spłaty rat pożyczek i wydatki w formie pożyczek, wpływy ogółem przyjęto w wysokości 417,74 mln zł, a wydatki w wysokości 441,34 mln zł, w tym pomoc finansową w formie dotacji – 63,22 mln zł, a pożyczek – 268,00 mln zł.

Uwzględniając umorzenia pożyczek – wysokość dofinansowania przez Fundusz zadań z zakresu ochrony środowiska miała wynieść 381,22 mln zł.

Koszty działalności Funduszu zostały zaplanowane w wysokości 12,35 mln zł. W planie rachunku zysków i strat założono zysk w wysokości 17,53 mln zł.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska założono, że gospodarka finansowa prowadzona przez Fundusz zapewni pełne wykorzystanie środków Unii Europejskiej.

4.2. PLAN FINANSOWY WG UCHWAŁY 187/2009 Z 20 LIPCA 2009 ROKU

Przyczyną wprowadzenia zmian w planie finansowym na 2009 rok był wyższy od zakładanego poziom środków finansowych Funduszu. Zwiększenie środków nastąpiło w wyniku:

- wyższego niż zakładano pierwotnie bilansu otwarcia na początek 2009 roku w środkach pieniężnych o 82,15 mln zł,
- wyższych o 10,00 mln zł wpływów z tytułu opłat i kar za korzystanie środowiska,
- wzrostu przychodów z działalności Funduszu o 6,24 mln zł, z tytułu oprocentowania wolnych środków finansowych, odpisów aktualizacyjnych należności, dywidendy.

Po dokonanej korekcie przyjęto, że przychody w roku 2009 wyniosą 163,98 mln zł, natomiast wydatki 145,53 mln zł.

W stosunku do pierwotnie zakładanych wielkości w planie finansowym przyjęto, że nastąpi wzrost stanu funduszu własnego. Stan funduszu na koniec roku założono na poziomie 1 075,73 mln zł (wzrost o 1,8% w stosunku do stanu na początku roku).

4.3. PLAN FINANSOWY WG UCHWAŁY 387/2009 Z 30 LISTOPADA 2009

W skorygowanym planie finansowym Funduszu przyjęto, że przychody w roku 2009 wyniosą 180,98 mln zł i zwiększone będą w pozycji opłaty i kary za korzystanie środowiska ze 130,00 mln zł na 146,00 mln zł oraz przychody finansowe z działalności Funduszu z 32,24 mln zł na 33,24 mln zł.

Suma wydatków po korekcie pozostała bez zmian i wyniosła 145,53 mln zł. Nastąpiły jedynie wewnętrzne przesunięcia pomiędzy pozycjami:

- dotacje i dopłaty do kredytów zmniejszono z 78,22 mln zł na 76,22 mln zł,
- umorzenia pożyczek zwiększono z 50,00 mln zł na 52,00 mln zł.

Planowany stan funduszu na koniec roku po korekcie wyniesie 1 092,73 mln zł (wzrost o 3,4% w stosunku do stanu na początku roku).

Przepływy środków pieniężnych

W planie przepływów środków pieniężnych - załącznik nr 1 do Planu finansowego – założono zwiększenie wpływów z opłat i kar za korzystanie ze środowiska o 16,00 mln zł oraz wpływów z działalności Funduszu o 1,00 mln zł. Przychody pieniężne ogółem zwiększyły się o 17,00 mln zł w stosunku do pierwotnie planowanych.

W rozchodach założono:

- zmniejszenie wypłat na zadania ochrony środowiska w formie dotacji i dopłat do kredytów o 2,00 mln zł (z 78,22 mln zł na 76,22 mln zł),
- zmniejszenie wydatków w pozycji pożyczki i kredyty o 18,70 mln zł (z 346,95 mln zł na 328,25 mln zł).

Stan środków finansowych na koniec roku wyniósł 59,70 mln zł.

Rachunek zysków i strat

Wprowadzone zmiany po stronie przychodów i wydatków spowodowały zmiany w rachunku zysków i strat w kierunku wzrostu zysku o 17,00 mln zł (z 18,73 mln zł na 35,73 mln zł).

W ramach działalności podstawowej (statutowej) założono:

- wzrost przychodów z opłat i kar za korzystanie ze środowiska o 16,00 mln zł,
- zmniejszenie wydatków na dotacje i dopłaty do kredytów o 2,00 mln zł,
- zwiększenie umorzeń pożyczek o 2,00 mln zł.

W ramach działalności operacyjnej założono wzrost przychodów z tytułu oprocentowania wolnych środków finansowych o 1,00 mln zł.

Plan pożyczkowego finansowania ochrony środowiska

W planie pożyczkowego finansowania ochrony środowiska założono:

- zmniejszenie wydatków na ochronę wód o 10,00 mln zł (z 130,00 mln zł na 120,00 mln zł),
- zwiększenie wydatków na gospodarkę wodną o 0,25 mln zł (z 9,00 mln zł na 9,25 mln zł),
- zmniejszenie wydatków w ramach linii kredytowych o 8,95 mln zł (z 25,95 mln zł na 17,00 mln zł).

Łączna kwota przewidziana na pożyczki i kredyty preferencyjne wynosi 328,25 mln zł.

Plan dotacyjnego finansowania ochrony środowiska

W wyniku przeprowadzonej analizy możliwości wydatkowania środków finansowych w poszczególnych dziedzinach dokonano wewnętrznych przesunięć pomiędzy poszczególnymi pozycjami:

- monitoring środowiska z 3,50 mln zł na 3,80 mln zł,
- programy, badania naukowe, opracowania z 4,60 mln zł na 4,30 mln zł,
- ochrona przyrody i lasów z 9,00 mln zł na 7,00 mln zł.

Ponadto nastąpiło zwiększenie w pozycji umorzenia pożyczek o 2,00 mln zł (z 50,00 mln zł na 52,00 mln zł).

Pozostałe wydatki dotacyjne pozostały na tym samym poziomie i wyniosły ogółem 129,72 mln zł.

Plan kosztów

W wyniku dokonanej korekty planu nastąpiły wewnętrzne przesunięcia pomiędzy poszczególnymi pozycjami planu kosztów bez zmiany wysokości kosztów bieżącej działalności tj.

- zużycie materiałów i energii z 0,50 mln zł na 0,47 mln zł,
- wydatki na usługi obce i koszty operacji finansowych z 1,18 mln zł na 1,22 mln zł,
- podatki i opłaty z 0,08 mln zł na 0,07 mln zł.

4.4. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO

4.4.1. Wykonanie przychodów

Przychody Funduszu w 2009 roku wyniosły 193,25 mln zł. Najistotniejszą pozycję w przychodach stanowiły *wpływy z opłat i kar za korzystanie ze środowiska*. Wyniosły one 151,44 mln zł i były wyższe od planowanych o 5,44 mln zł.

Kolejną istotną pozycję stanowiły *przychody finansowe z działalności Funduszu*, na które składały się:

- oprocentowanie udzielonych pożyczek,
- oprocentowanie wolnych środków,
- przychody z tytułu dywidendy, aktualizacji odpisów.

Przychody finansowe z działalności Funduszu były wyższe od planowanych o 7,64 mln zł, co wynikało przede wszystkim ze spłaty należności, na które uprzednio został dokonany odpis aktualizacyjny.

Inne przychody, w tym zwroty z rozliczeń: dotacji i umorzeń pożyczek wyniosły 0,14 mln zł.

Tabela nr 1. Wykonanie przychodów Funduszu w 2009 roku

[w mln zł]

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	PLAN wg uchwały 387/2009	WYKONANIE PLANU
1.	Opłaty i kary za korzystanie ze środowiska	146,00	151,44
2.	Przychody finansowe z działalności Funduszu	33,24	40,88
3.	Pozostałe przychody operacyjne (dotacja na obsługę POliŚ)	1,54	0,79
4.	Inne przychody (zwroty z rozliczeń: dotacji i umorzeń pożyczek)	0,20	0,14
Razem		180,98	193,25

4.4.2. Wykonanie wydatków

Wydatki Funduszu w 2009 roku wyniosły 128,41 mln zł. Najistotniejszymi pozycjami wśród wydatków były: *dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów* – 60,85 mln zł oraz *umorzenia* – 51,91 mln zł.

Szczegółowe wykonanie planu wydatków przedstawiono w Tabeli nr 2.

Tabela nr 2. Wykonanie wydatków Funduszu w 2009 roku

[w mln zł]

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	PLAN wg uchwały 387/2009	WYKONANIE PLANU
1.	Dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów	76,22	60,85
2.	Umorzenia pożyczek	52,00	51,91
3.	Nagrody za działalność	1,50	1,49
4.	Koszty bieżącej działalności Funduszu	12,41	10,70
5.	Koszty obsługi POIiŚ	1,79	1,29
6.	Koszty finansowe	1,30	1,07
7.	Wydatki i zakupy inwestycyjne własne, w tym:	0,28	0,25
7.1.	wydatki i zakupy inwestycyjne POIiŚ	0,03	0,02
8.	Zwrot gminom utraconych dochodów z tyt. podatku od gruntów pod jeziorami i zbiornikami	0,03	0,03
9.	Pozostałe zmniejszenia funduszu	0,00	0,82
Razem		145,53	128,41

4.4.3. Wykonanie planu przepływów środków pieniężnych

Zgodnie z wykonaniem planu przepływów środków pieniężnych Funduszu za 2009 rok stan środków finansowych na początek roku wyniósł 123,35 mln zł.

Wpływy Funduszu wyniosły 362,91 mln zł, tj. o 15,07 mln zł mniej niż planowano. Jedną z najistotniejszych pozycji wpływów stanowiły zwroty rat pożyczek. W 2009 roku wyniosły one 168,04 mln zł i były niższe od zakładanego poziomu o 6,96 mln zł. Niższe wykonanie planu spowodowane było przede wszystkim wnioskowanymi przez beneficjentów przesunięciami terminów spłat rat pożyczek.

Zaplanowana na 2009 rok dotacja rozwojowa POIiŚ w wysokości 21,00 mln zł, zarówno po stronie przychodów, jak i wydatków, nie została przekazana do Funduszu. Środki dotacji rozwojowej zostały zaplanowane w oparciu o zapotrzebowanie zgłoszone przez potencjalnych beneficjentów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Z uwagi na opóźnienia wynikające z przedłużających się procedur przetargowych dotyczących wyboru wykonawców, beneficjenci nie mieli możliwości wykorzystania zaplanowanych środków.

Wydatki Funduszu w 2009 roku wyniosły 356,42 mln zł, tj. o 85,21 mln zł mniej niż zakładano w planie, ze względu na niższe wykonanie planu pożyczek i kredytów oraz dotacji i dopłat do oprocentowania kredytów.

Funduszu monitorował możliwość wydatkowania środków stosownie do zawartych umów, jednak w 2009 roku występowały liczne przypadki przesuwania terminu realizacji inwestycji, zgłaszane przez beneficjentów, a co za tym idzie przesunięciu na 2010 rok uległy terminy wypłat. Powoduje to konieczność zarezerwowania środków finansowych na wypłaty w 2010 roku, tj. zobowiązań wynikających z umów zawartych w latach poprzednich.

Niższe wykonanie planu pożyczkowego i dotacyjnego finansowania ochrony środowiska w 2009 roku spowodowane było przede wszystkim:

- opóźnieniami realizacji inwestycji z udziałem Funduszu Spójności spowodowanych głównie nierzetelnością wykonawców i koniecznością wyboru nowych,
- przesunięciem na wniosek beneficjentów terminów wypłat na 2010 rok, z uwagi na przedłużające się procedury przetargowe związane z wyborem dostawców i wykonawców zadań,
- pomniejszonym dofinansowaniem Funduszu wynikającym z niższych kosztów zadań po rozstrzygnięciu przetargów,
- nieprzedstawieniem przez beneficjentów zabezpieczeń udzielonych pożyczek oraz dokumentów formalno-prawnych umożliwiających zawarcie umowy i wypłacenie środków w 2009 roku,
- niewykorzystaniem przez beneficjentów środków zarezerwowanych w planie finansowym na udzielone przez Fundusz promesy dofinansowania.

W celu zwiększenia wydatkowania środków przeznaczonych na zadania inwestycyjne Zarząd wprowadził możliwość zaliczkowego uruchamiania części pożyczki bez konieczności przedkładania faktur.

Stan środków finansowych na koniec roku wyniósł 129,84 mln zł, tj. o 70,14 mln zł więcej niż zakładano w planie. Posiadane środki pieniężne stanowią zabezpieczenie wypłat zobowiązań wynikających z zawartych umów. Ogólna kwota zobowiązań na koniec 2009 roku, wynikająca z zawartych umów wyniosła 192,43 mln zł.

Faktyczny stan zobowiązań finansowych nie wpłynie negatywnie na płynność finansową Funduszu, gdyż wysokość środków pieniężnych na koniec roku oraz spłaty rat wypłaconych pożyczek zabezpieczają w pełni zarówno te zobowiązania, jak również potrzeby dofinansowania projektów z udziałem środków unijnych.

Szczegółowe rozliczenie Planu finansowego WFOŚiGW w Katowicach za 2009 rok przedstawione jest w Załączniku nr 3.

III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH WFOŚiGW W KATOWICACH

1. RADA NADZORCZA

W 2009 roku Rada Nadzorcza Funduszu działała w składzie 7 osobowym.

W trakcie roku doszło do dwóch zmian w składzie Rady:

- 18.03.2009 roku odwołany został ze składu Rady Pan Andrzej Jeżewski a powołana w jego miejsce Pani Anna Wrześniak,
- 11.08.2009 roku odwołana została ze składu Rady Pani Ewa Gębicka-Matusz, a 26.08.2009 roku został powołany w jej miejsce Pan Jerzy Ziara.

W związku z odwołaniem Pana Andrzeja Jeżewskiego pełniącego funkcję Sekretarza Rady Nadzorczej na posiedzeniu w dniu 27.03.2009 roku Rada wybrała ze swego składu na funkcję Sekretarza Rady Nadzorczej Pana Krzysztofa Stachowicza.

Na 31 grudnia 2009 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Bernard Błaszczyk	- Przedstawiciel Ministra Środowiska jako <i>Przewodniczący Rady Nadzorczej</i>
Stanisław Wika	- przewodniczący Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody (<i>Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej</i>)
Krzysztof Stachowicz	- Wiceprzewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej Sejmiku Województwa Śląskiego (<i>Sekretarz Rady Nadzorczej</i>)
Karol Węglarzy	- Przedstawiciel samorządu gospodarczego
Anna Wrześniak	- Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska
Jerzy Suchy	- Przedstawiciel organizacji ekologicznych
Jerzy Ziara	- Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego

W 2009 roku Rada odbyła 12 posiedzeń, podczas których podjęła 430 uchwał oraz zapoznała się z 25 informacjami.

Rada Nadzorcza w 2009 roku podjęła uchwały w sprawie:

- zatwierdzenia bilansu, rachunku zysków i strat oraz podziału zysku za 2008 rok,
- zatwierdzenia Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2008 rok,
- zatwierdzenia zmiany Planu finansowego WFOŚiGW w Katowicach na 2009 rok,
- przyjęcia „Zasad nadzwyczajnego dofinansowania profilaktyki zdrowotnej dzieci z terenów, na których wystąpiło nadzwyczajne zagrożenie środowiska”,
- zatwierdzenia Planu działalności WFOŚiGW w Katowicach na 2010 rok,
- uchwalenia Listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2010 rok,
- uchwalenia Kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2010 rok,
- uchwalenia Zasad udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek na 2010 rok.

Ponadto Rada Nadzorcza przyjęła informacje Zarządu:

- w sprawie spółek, w których WFOŚiGW w Katowicach jest współnikiem lub akcjonariuszem,

- w sprawie realizacji Planu działalności WFOŚiGW w Katowicach za 2009 rok i w innych sprawach.

Rada Nadzorcza oceniała realizację planu działania i przestrzeganie procedur obowiązujących w Funduszu.

Rada podjęła 126 uchwał dotyczących dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, o wartości powyżej kwoty 933.595,35 zł, w tym: 67 pożyczek, 7 dotacji (w tym 2 uchwały dotyczące przekazania środków), 31 uchwał o dofinansowaniu w formie pożyczki i dotacji oraz 21 promes.

Rada Nadzorcza rozpatrzyła 211 wniosków o częściowe umorzenie udzielonych pożyczek, w tym 194 pozytywnie i 17 negatywnie

Rada podjęła również 74 uchwały w sprawie zmiany podjętych decyzji i 19 decyzji o charakterze organizacyjnym.

2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU

W 2009 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

Gabriela Lenartowicz	Prezes Zarządu
Andrzej Konieczny	Zastępca Prezesa Zarządu
Adam Liwochowski	Zastępca Prezesa Zarządu
Andrzej Pilot	Zastępca Prezesa Zarządu
Franciszek Procek	Zastępca Prezesa Zarządu

Zarząd odbył w 2009 roku 95 posiedzeń i podjął 1709 uchwał, z czego m.in. w sprawie udzielenia pożyczek - 159, dotacji - 304, przekazania środków – 14, pożyczek i dotacji – 116, promes - 2. Zarząd zaopiniował 410 wniosków w celu zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą.

W zakresie wypełniania zadań bieżących, prace Zarządu w 2009 roku koncentrowały się przede wszystkim na:

- gospodarowaniu środkami finansowymi Funduszu,
- doskonaleniu procedur w zakresie rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy finansowej,
- sporządzeniu bilansu, rachunku zysków i strat, przygotowaniu propozycji podziału zysku, „Sprawozdania z działalności Funduszu za 2008 rok” oraz „Informacji z działalności WFOŚiGW w Katowicach w 2008 roku”, opublikowanej w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego nr 161, poz. 3046 z dnia 8 września 2009 roku,
- przygotowaniu projektu „Planu działalności Funduszu na 2010 rok”,
- opracowaniu „Zasad nadzwyczajnego dofinansowania profilaktyki zdrowotnej dzieci z terenów, na których wystąpiło nadzwyczajne zagrożenie środowiska”,
- podejmowaniu uchwał o udzieleniu pożyczek i dotacji na zadania, w których udział Funduszu nie przekraczał 933.595,35 zł oraz opiniowaniu wniosków w celu zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą dofinansowania przedsięwzięć, w których udział Funduszu przekraczał tę kwotę,
- opiniowaniu i przedkładaniu Radzie Nadzorczej wniosków o częściowe umorzenie udzielonych pożyczek,
- zawieraniu umów pożyczek i dotacji (z oceną zdolności kredytowej i podejmowaniem decyzji o sposobie zabezpieczenia dla pożyczek),
- współpracy z bankami w sprawie udzielania kredytów preferencyjnych na realizację zadań proekologicznych i nadzorowaniu realizacji linii kredytowych w bankach,
- kontroli realizacji umów, rozliczaniu rat pożyczek i zakończonych inwestycji,
- realizacji Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” dla osi priorytetowych: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka

odpadami i ochrona powierzchni ziemi (projekty o wartości poniżej 25 mln euro) – zawartego 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska,

- prowadzeniu współpracy z organami władzy samorządowej i rządowej, funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, służbami ochrony środowiska oraz społecznymi organizacjami ekologicznymi,
- doskonaleniu zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego,
- weryfikacji Deklaracji środowiskowej EMAS 2006 [Rozporządzenie (WE) Nr 761/2001 – EMAS],
- bieżącej analizie pracy Biura Funduszu i podejmowaniu decyzji usprawniających jego działalność.

W 2009 roku na bieżąco doskonalona była organizacja pracy Biura celem dostosowania jej do aktualnych potrzeb związanych przede wszystkim z obsługą projektów do Funduszu Spójności.

Przeciętne zatrudnienie w 2009 roku wyniosło (w przeliczeniu na etaty) 86,6 etaty. W Bielsku-Białej i Częstochowie działały Biura Terenowe Funduszu.

W Funduszu funkcjonuje (wdrożony w 2003 roku) zintegrowany system zarządzania jakością i środowiskowego (ZSZ), zgodny z wymaganiami międzynarodowych norm: ISO 9001:2008 oraz ISO 14001:2004. W maju przeprowadzony został audyt odnowieniowy, który dostarczył obiektywnych dowodów poprawności opracowania i wdrożenia systemu zarządzania.

Fundusz poddał również weryfikacji „Deklarację Środowiskową EMAS 2008 WFOŚiGW w Katowicach”. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z dnia 14 września 2009 roku poinformował Fundusz, że utrzymał WFOŚiGW w Katowicach w wojewódzkim rejestrze organizacji z terenu województwa śląskiego zarejestrowanych w systemie ekozarządzania i audytu EMAS, pod nr 002 (w krajowym rejestrze pod numerem PL.2.24-002-6).

Przestrzeganie zasad zawartych w Księdze ZSZ należy do podstawowych obowiązków kierownictwa oraz wszystkich pracowników Funduszu. Zapewnia to, że istotne dla spełniania celów jakościowych i środowiskowych, czynności związane z planowaniem, realizacją, pomiarem, analizą i doskonaleniem procesów są objęte pełnym nadzorem i udokumentowane.

3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDEM WOJEWÓDZTWA I SAMORZĄDAMI GMIN I POWIATÓW

Działalność Funduszu była tematem lipcowej sesji Sejmiku Województwa Śląskiego. Przedstawiciele Zarządu Funduszu brali udział w posiedzeniach Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej Sejmiku Województwa Śląskiego.

Zarząd Funduszu współpracował z Zarządem Województwa Śląskiego w zakresie polityki dofinansowania przedsięwzięć na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej w regionie. Zarządowi Województwa przekazano „Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za 2008 rok”, półroczne i roczne sprawozdania z gospodarowania środkami Funduszu w 2009 roku, sprawozdania o stanie należności i zobowiązań oraz sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej przez Fundusz.

Fundusz współpracował z wydziałami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, w szczególności z Wydziałem Ochrony Środowiska oraz Wydziałem Rozwoju Regionalnego.

Członkowie Zarządu oraz pracownicy Biura uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami gmin i powiatów województwa śląskiego. Wiodącym tematem spotkań i szkoleń było zaprezentowanie podstawowych zasady i warunków obowiązujących przy dofinansowywaniu przez Fundusz inwestycji proekologicznych realizowanych przez samorządy. Istotną kwestią poruszaną podczas spotkań, w których uczestniczył Fundusz była także tematyka dotycząca możliwości korzystania z dotacji

w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, dla którego Fundusz jest Instytucją Pośredniczącą II stopnia.

Fundusz w 2009 roku dofinansował 19 zadań realizowanych przez samorząd województwa śląskiego z zakresu gospodarki wodnej, programów, badań naukowych i opracowań na łączną kwotę 10,81 mln zł.

Ponadto Fundusz wspierał finansowo przedsięwzięcia realizowane przez wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne m.in.: Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach, Instytucję Filmową „Silesia Film” w Katowicach, Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny w Koszęcinie, Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu, placówki służby zdrowia, dla których funkcję organu założycielskiego pełni Województwo Śląskie.

3.2. WSPÓŁPRACA Z MINISTERSTWEM ŚRODOWISKA I ŚLĄSKIM URZĘDEM WOJEWÓDZKIM W KATOWICACH

Przedstawiciele Funduszu uczestniczyli w cyklicznie odbywających się spotkaniach Instytucji Wdrażających z Instytucją Pośredniczącą. Organizatorem i gospodarzem jednego ze spotkań był Fundusz w Katowicach.

Fundusz w 2009 roku kontynuował współpracę ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach, która dotyczyła:

- opiniowania ważniejszych zadań związanych z ochroną przeciwpowodziową przez Wydział Zarządzania Kryzysowego,
- dofinansowania przedsięwzięć realizowanych przez Urząd Wojewódzki bądź jednostki podległe Województwu Śląskiemu, w tym:
  - prowadzenia stałych pomiarów stanu środowiska w ramach regionalnego monitoringu środowiska, wydanie rocznych raportów o stanie środowiska,
  - doposażenia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w sprzęt do przeciwdziałania skutkom poważnych awarii przemysłowych oraz katastrof chemicznych i ekologicznych.

Wojewoda Śląski otrzymał roczne, szczegółowe sprawozdanie z działalności Funduszu za 2008 rok. Otrzymywał także półroczne i roczne sprawozdania z gospodarowania środkami Funduszu w 2009 roku.

Wojewoda, jako organ nadzoru, otrzymywał na bieżąco uchwały Rady Nadzorczej Funduszu.

3.3. WSPÓŁPRACA W RAMACH KRAJOWEGO SYSTEMU FINANSOWANIA OCHRONY ŚRODOWISKA

Fundusz kontynuował współpracę z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie:

- przygotowania przedsięwzięć planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności,
- współfinansowania przedsięwzięć z udziałem zagranicznych środków pomocowych, przede wszystkim Funduszu Spójności,
- doskonalenia procedur związanych z dofinansowaniem przedsięwzięć ekologicznych,
- wymiany informacji o złożonych wnioskach z terenu województwa śląskiego i zawartych umowach z Narodowym Funduszem.

W ramach współpracy jednostek wdrażających POIiŚ w Biurze Terenowym w Częstochowie w 2009 roku odbywały się spotkania specjalistów wojewódzkich funduszy organizowane cyklicznie z inicjatywy Funduszu w Katowicach.

Fundusz uruchomił internetowe forum wymiany doświadczeń. Pod adresem www.wfosigw.info.pl eksperci związani z realizacją unijnego programu wymieniają się doświadczeniami i informacjami związanymi z opracowaniem i oceną wniosków beneficjentów, ich kontrolą czy też procedurami związanymi z zawieraniem umów lub rozliczaniem projektu i przekazywaniem środków wnioskodawcom.

Przestrzegane były przez Fundusz obowiązki wynikające ze wspólnej „Karty zasad współpracy Narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej”, której nowa edycja została podpisana na spotkaniu 23-24 marca 2009 roku w Płońsku. Zawarto w niej postanowienia dotyczące kalendarza wspólnych działań, określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska w zakresie:

- opiniowania przez Narodowy Fundusz rocznego planu działalności Funduszu,
- opiniowania przez Narodowy Fundusz listy przedsięwzięć priorytetowych Funduszu, w zakresie finansowania przedsięwzięć z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi.

NFOŚiGW i wojewódzkie fundusze powołały w I półroczu 2009 roku wspólne zespoły robocze w celu współpracy w obszarach:

- gospodarki odpadami,
- odnawialnych źródeł energii,
- promocji i informacji,
- metodyk kontroli.

Fundusz w Katowicach jest liderem grupy roboczej - gospodarka odpadami.

Płaszczyzną stałej wymiany opinii i koordynacji działań wojewódzkich funduszy był Konwent Prezesów Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Zawarto porozumienie o współpracy wojewódzkich funduszy z Katowic, Opola i Wrocławia. Umowa zakłada podejmowanie wspólnych działań, m.in. w zakresie:

- formułowania stanowisk wobec finansowania ochrony środowiska w kraju i współpracy z administracją publiczną,
- propagowania postaw proekologicznych,
- wspierania badań, których wyniki mają znaczący wpływ na ochronę środowiska w poszczególnych regionach,
- organizowania wspólnych konferencji i sympozjów dotyczących utrzymania terenów zielonych i innych istotnych dla ochrony środowiska problemów,
- popierania wdrożeń nowych technik i technologii dotyczących gospodarki odpadami, poszanowania energii oraz ograniczenia emisji,
- organizacji narad i szkoleń dla wymiany doświadczeń.

W celu realizacji postanowień porozumienia zapowiedziano powoływanie zespołów roboczych i prowadzenie jednolitej polityki informacyjnej.

W 2009 roku Fundusz kontynuował swoją współpracę z Bankiem Ochrony Środowiska S.A. w zakresie dofinansowania zadań w ramach bankowych linii kredytowych oraz dopłat do oprocentowania kredytów bankowych.

3.4. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU.

Z myślą o realizacji celów dotyczących jakości i zapewnienia zadowolenia klientów Funduszu oraz innych stron zainteresowanych przez cały rok 2009, pracownicy Funduszu uczestniczyli na bieżąco w seminariach, konferencjach i innych spotkaniach konsultacyjnych.

Fundusz zorganizował spotkanie przedstawicieli kilkudziesięciu spółdzielni mieszkaniowych z województwa śląskiego. Była to okazja do zaprezentowania możliwości wsparcia finansowego zadań proekologicznych podejmowanych przez spółdzielnie mieszkaniowe zgodnych z listą przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2009 rok.

W 2009 roku odbywały się spotkania z Izbami Przemysłowo-Handlowymi. Głównym tematem spotkań była prezentacja ofert i możliwości uzyskania wsparcia finansowego oraz zasad dofinansowania działań proekologicznych ze środków Funduszu. Była to okazja do konsultacji ze środowiskami gospodarczymi listy przedsięwzięć priorytetowych do dofinansowania ze środków

Funduszu oraz zasad i kryteriów stosowanych przy wspieraniu działań proekologicznych w 2009 i w 2010 roku.

Pracownicy Funduszu uczestniczyli w spotkaniach z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi działającymi w województwie śląskim. W trakcie spotkań wyjaśniano zasady i procedury korzystania ze środków Funduszu. Lista przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu, kryteria wyboru przedsięwzięć i zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek były tematami konsultacji przedstawicieli Funduszu z samorządowcami i przedsiębiorcami we wszystkich subregionach województwa śląskiego.

Fundusz zorganizował konferencję pt. „Gospodarka odpadami – finansowanie, prawo i technologie”. Uczestniczyli w niej przedstawiciele samorządów gminnych województwa śląskiego oraz reprezentanci przedsiębiorstw zajmujących się gospodarką odpadami. Bernard Błaszcyk – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska i Adam Zdziebło - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego, a także Małgorzata Skucha Zastępca Prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz pracownicy ministerialnych departamentów odpowiedzialnych za gospodarkę odpadami zaprezentowali aktualną sytuację i najnowsze propozycje zmian legislacyjnych dotyczących finansowania i organizowania gospodarki odpadami.

Fundusz, jak co roku przyznał nagrody z okazji Dnia Ziemi osobom mającym szczególny wkład w ochronę środowiska w województwie śląskim. Zarząd Funduszu na wniosek Kapituły „Zielonych czeków”, wyłonionej spośród autorytetów z zakresu ekologii, przyznał spośród zgłoszonych 23 wniosków sześć "Zielonych czeków". „Czeki” przyznano w kategoriach: programy i akcje proekologiczne, prace naukowo – badawcze, edukacja ekologiczna, profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży zagrożonych schorzeniami związanymi z zanieczyszczeniem środowiska, działania popularyzatorskie i promocja postaw proekologicznych.

Fundusz objął patronatem organizowaną 9-10 maja IX Eko – Wystawę pt: "Ciepło Przyjazne Środowisku"; "Budownictwo - Systemy grzewcze - Wnętrza - Ogród". Fundusz był też współorganizatorem towarzyszącej tej imprezie konferencji pn. „Odnawialne źródła energii Samorząd wobec wyzwań ochrony klimatu”. Uczestniczyli w niej samorządowcy, lokalni przedsiębiorcy, ekolodzy i specjaliści w zakresie odnawialnej energii i jej finansowania. Celem konferencji było zaprezentowanie możliwości i szans podjęcia w małych społecznościach działań zmierzających do inwestowania w systemy energooszczędne, zwłaszcza wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Fundusz był partnerem organizatorów ekologicznego wydarzenia w Bytomiu. Pod hasłami „Dbaj o naszą planetę” oraz „I ty wpływaj na klimat” zorganizowano ekologiczny happening połączony z warsztatami ekologicznymi dla dzieci, pokazami filmów ekologicznych oraz prezentacją produkcji papieru.

5 czerwca w Światowym Dniu Ochrony Środowiska Naturalnego, w chorzowskim Ośrodku Harcerskim odbył się finał konkursu plastycznego pn. „Zielone drzwi do Europy” zorganizowanego przez Fundusz dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów województwa śląskiego. Jego celem była szeroko pojęta edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży oraz zwrócenie uwagi na piękno otaczającej przyrody i promocja unijnego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Spośród 1009 prac z 314 szkół z województwa śląskiego jury wybrało i nagrodziło najlepsze.

Fundusz dofinansował wakacyjne obozy dla 180 dzieci powodziń z terenów Podkarpacia, dotkniętego powodzią na przełomie czerwca i lipca 2009 r. Fundusz sfinansował ich pobyt w czystych ekologicznie i atrakcyjnych turystycznie miejscowościach: Pajak, Siamoszyce, Zawady i Wapienica. Chorągiew Śląska ZHP zorganizowała tam dwutygodniowe obozy, podczas których oprócz wypoczynku wakacyjnego realizowane były programy profilaktyki zdrowotnej i edukacji ekologicznej.

Od lipca do września trwała wspólna akcja Funduszu i redakcji „Polska – The Times Dziennik Zachodni” pod nazwą „Eko Oko – Czysty Śląsk – rozbrajanie bomb ekologicznych”. Jej celem było pokazanie zagrożenia, jakie składowiska odpadów niebezpiecznych stwarzają dla mieszkańców

regionu, wskazanie możliwych metod ich neutralizacji i źródła finansowania oraz osoby lub instytucje odpowiedzialne za przeprowadzenie takiej operacji. Oprócz serii publikacji co tydzień ukazywały się dodatki tematyczne poświęcone rozbrajaniu najgroźniejszych w regionie „bomb ekologicznych” wymienionych w raporcie Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Są nimi: zwałowiska odpadów niebezpiecznych po Zakładach Chemicznych w Tarnowskich Górach, osadniki cynkowe na terenach zlikwidowanego wydziału cynku Huty Metali Nieżelaznych w Katowicach – Szopienicach, a także zanieczyszczenia środowiska po produkcji m.in. pestycydów w Jaworznie i odpadów azbestowych w Ogródzieńcu. Na łamach Polski Dziennika Zachodniego swoje opinie prezentowali przedstawiciele Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Ministerstwa Środowiska, władz wojewódzkich, lokalni samorządowcy oraz niezależni eksperci. 17 września w siedzibie Media Centrum w Sosnowcu odbyła się debata, będąca podsumowaniem tej akcji. Jej efektem było podpisanie deklaracji zobowiązania do współdziałania w celu rozbrojenia „bomb ekologicznych” w województwie śląskim. Deklarację podpisali przedstawiciele rządu (m.in. podsekretarz stanu w resorcie rozwoju regionalnego Adam Zdziebło, podsekretarz stanu w resorcie środowiska Bernard Błaszczyk), Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, władz wojewódzkich (m.in. marszałek Bogusław Śmigiełski) oraz lokalnych samorządów.

We wrześniu 2009 roku Fundusz przyznał nagrody w zorganizowanym konkursie EkoGmina 2009 na najbardziej ekologiczną gminę w województwie śląskim. Jury oceniało inicjatywy podjęte w ostatnich trzech latach w zakresie m.in. gospodarki odpadami, wodno-ściekowej, likwidacji i unieszkodliwiania azbestu, ograniczania niskiej emisji oraz edukacji ekologicznej i ochrony przyrody. W konkursowych ankietach gminy prezentowały także rozmiary i sposoby wykorzystania krajowych i unijnych środków na realizację proekologicznych przedsięwzięć. Laureaci otrzymali nagrody finansowe z przeznaczeniem na przedsięwzięcia przewidziane w ustawie prawo ochrony środowiska oraz wyróżnienia z przeznaczeniem na opracowanie programów efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

W grudniu rozstrzygnięto ogłoszony przez Fundusz konkurs dla organizacji pozarządowych prowadzących działalność proekologiczną pn. EkoAktywni 2009. Celem konkursu było wyróżnienie najlepszych i zachęcenie innych do zwiększonej aktywności w zakresie szeroko pojętej działalności proekologicznej. Jury konkursu oceniało organizacje o charakterze regionalnym i ponadregionalnym realizujące programy z zakresu edukacji ekologicznej, ochrony przyrody i profilaktyki zdrowotnej dzieci. Na konkurs napłynęło kilkadziesiąt zgłoszeń. Zarząd Funduszu w przyznał laureatom nagrody finansowe oraz wyróżnienia.

Fundusz regularnie przekazywał w mediach regionalnych i ogólnopolskich informacje o działaniach w zakresie wspierania przedsięwzięć inwestycyjnych, pozainwestycyjnych oraz o formach udzielanej pomocy a także o roli i znaczeniu Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska w regionie. Odbywało się to za pośrednictwem prasy, radia, telewizji i internetu. Poświęcone temu były także cztery konferencje prasowe z udziałem kilkudziesięciu dziennikarzy mediów regionalnych i ogólnopolskich. Fundusz był również organizatorem kilku konferencji dla mediów dotyczących wdrażania projektów środowiskowych zgłaszanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Fundusz w 2009 roku zrealizował konkurs „Cykliczne upowszechnianie zasady zrównoważonego rozwoju i informacji poprzez media w 2008 r.”. Dofinansował 44 tytuły prasy ogólnoinformacyjnej, ekologicznej w tym upowszechniającej fachową wiedzę ekologiczną, radio, telewizję, internet.

W listopadzie 2009 roku Fundusz uczestniczył w Międzynarodowych Targach Ekologicznych w Poznaniu POLEKO 2009. Na zorganizowanym wspólnie z wojewódzkimi funduszami, Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska, Ministerstwem Środowiska i Bankiem Ochrony Środowiska stoisku zaprezentowano jednolity krajowy system finansowania przedsięwzięć proekologicznych. Szczególnie wyeksponowana została rola tych instytucji we wdrażaniu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Odwiedzającym ekspozycję poprzez ulotki, publikacje, materiały promocyjne, a także w trakcie seminariów i konferencji zaprezentowano największe oraz najważniejsze zadania i dokonania zrealizowane w regionach w ramach POIiŚ.

W 2009 roku została zmodernizowana strona internetowa Funduszu, będąca według ubiegłorocznych badań stopnia satysfakcji klienta zewnętrznego, najczęstszym źródłem informacji o działalności Funduszu.

Strona internetowa Funduszu w maju 2009 roku została poddana ocenie przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w ramach II etapu oceny stron internetowych instytucji tworzących system wdrażania Funduszy Europejskich w latach 2007-2013. Celem badania była ocena dostępności, użyteczności oraz zgodności z *Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie informacji i promocji oraz Strategii komunikacji Funduszy Europejskich w Polsce w ramach Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013*. Sumaryczny procent realizacji kryteriów oceny przez Fundusz w Katowicach wyniósł 78 % i wzrósł o 22 % w porównaniu do I etapu oceny.

W 2009 roku liczba osób odwiedzających witrynę internetową Funduszu wyniosła ponad 25 tys.

Na stronie znaleźć można informacje o:

- strukturze organizacyjnej Funduszu, polityce jakości i środowiskowej, przyznanych certyfikatach,
- zasadach dofinansowania zadań ekologicznych inwestycyjnych, pozainwestycyjnych oraz prac naukowo-badawczych, programów, ekspertyz związanych z ochroną środowiska,
- wzorach i wykazach dokumentów wymaganych w procedurach przyznawania dotacji i pożyczek oraz umarzania pożyczek,
- Funduszu Spójności,
- bieżącej działalności organów Funduszu,
- akcjach i przedsięwzięciach dofinansowanych przez Fundusz.

Fundusz prowadził politykę informacyjną także poprzez:

- elektroniczny Biuletyn Informacji Publicznej (<http://bip.wfosigw.katowice.pl>),
- biuletyn pt. „Zmieniamy Region”, informujący o najważniejszych decyzjach podejmowanych w Funduszu, o roli i skali pomocy finansowej oferowanej przez Fundusz w 2009 roku,
- biuletyn pt. „Szansa dla regionu” informujący o działalności Funduszu jako Instytucji Pośredniczącej II stopnia dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w latach 2007-2009,
- serię ulotek i broszur informujących o możliwościach korzystania z dofinansowania ze środków Funduszu pt. „Dofinansowujemy ...
  - ... ograniczanie niskiej emisji”,
  - ... odnawialne źródła energii”,
  - ... oszczędzanie energii”,
  - ... usuwanie azbestu”,
  - ... profilaktykę zdrowotną i edukacyjną dzieci”.

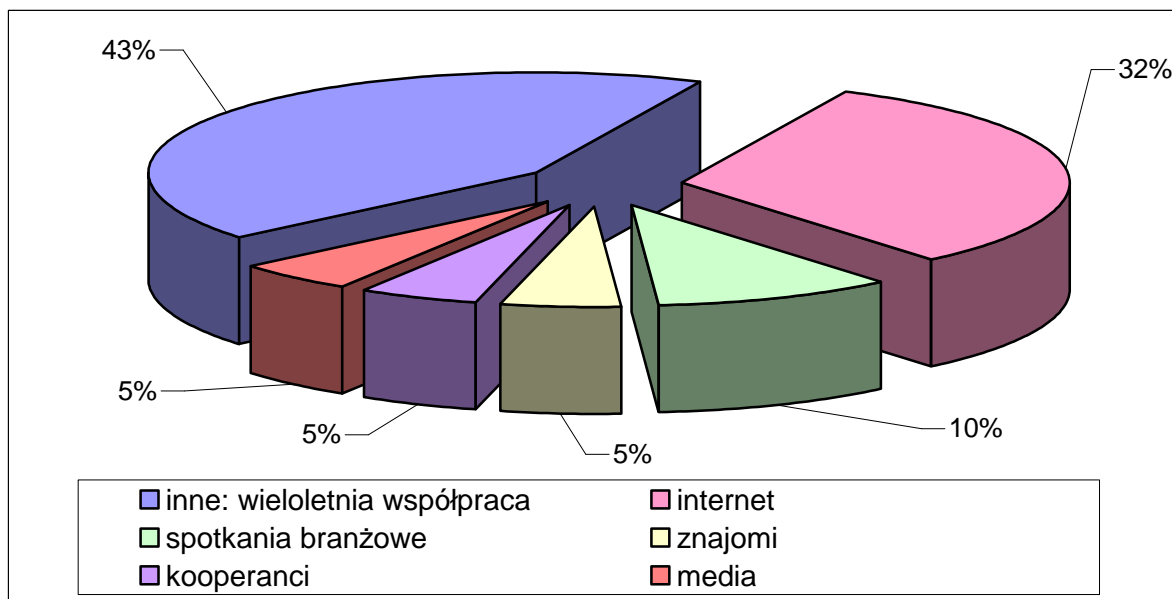
W 2009 roku przeprowadzono badanie satysfakcji klientów zewnętrznych Funduszu. Ankiety zostały wysłane do grupy 124 wybranych losowo respondentów, którzy byli klientami Funduszu w roku 2008.

Wyniki badania satysfakcji klientów zewnętrznych wskazują, że największą grupę beneficjentów stanowią dotychczasowi klienci Funduszu, natomiast najczęściej wykorzystywanym źródłem pozyskiwania informacji o Funduszu przez potencjalnych nowych klientów jest strona internetowa.

Do Biura Funduszu w c 2009 r. wpłynęło 11 344 przesyłek listowych, a Fundusz wysłał 4 695.

Rys. 1 Źródła informacji o Funduszu.

IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

W 2009 roku Fundusz wypełniał obowiązki wynikające z porozumienia zawartego 25 czerwca 2007 r. z Ministrem Środowiska w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla osi priorytetowych: I. Gospodarka wodno-ściekowa i II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi. Na mocy tego porozumienia Fundusz został Instytucją Pośredniczącą II stopnia (IPII) dla projektów o wartości całkowitej poniżej 25 mln euro, realizującą liczne zadania, które można podzielić na następujące grupy:

- przygotowanie i ocena projektów indywidualnych z listy Ministra Rozwoju Regionalnego (MRR) oraz zgłaszanych w trybie konkursowym. Zdania Funduszu polegają m.in. na ocenie formalnej i merytorycznej I stopnia wniosków, przekazywanie wyników oceny do Ministerstwa Środowiska, jako Instytucji Pośredniczącej (IP), zawieranie umów z beneficjentami,
- kontrola Beneficjenta w zakresie zawierania umów oraz realizacji projektów, wykrywanie nieprawidłowości oraz formułowanie zaleceń, sporządzanie i przekazywanie informacji pokontrolnej do IP,
- monitorowanie realizacji projektów oraz sprawozdawczość, sporządzanie i przekazywanie do IP informacji miesięcznych, sprawozdań okresowych, rocznych i końcowych oraz zbiorczej informacji z raportów o osiągniętych efektach,
- zarządzanie finansowe i rozliczanie projektu, w tym m.in. wdrożenie systemu księgowego rejestrującego każdą operację związaną z przekazywaniem środków na realizację projektów, przyjmowanie, weryfikacja i zatwierdzanie złożonych przez beneficjentów wniosków o płatność, zatwierdzanie wydatków kwalifikowanych poniesionych przez beneficjentów, dokonywanie płatności zaliczkowych, pośrednich oraz końcowych na rzecz beneficjentów, odzyskiwanie i zwrot środków nieprawidłowo wydatkowanych,
- informacja i promocja, w tym działania informacyjne i promocyjne wynikające z Planu Komunikacji POIiŚ na lata 2007-2013, informowanie beneficjentów o obowiązkach informacyjnych w związku z realizacją projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, monitorowanie i kontrolowanie wypełniania przez beneficjentów obowiązków informacyjnych.

Na podstawie odrębnego porozumienia zawartego 14 listopada 2007 r. (aneksowanego 17 września 2008 r.) z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zaakceptowanego przez Ministra Środowiska, Fundusz pełnił rolę Instytucji Pośredniczącej II stopnia dla dwóch projektów indywidualnych o wartości powyżej 25 mln euro:

- „Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami w Sosnowcu”,
- „System gospodarki odpadami dla miast Górnośląskiego Związku Metropolitalnego wraz z budową zakładów termicznej utylizacji odpadów”.

Szczegółowe informacje na temat projektów indywidualnych POIiŚ, monitorowanych przez Fundusz zamieszczono w załączniku nr 9.

W 2009 roku przeprowadzono trzy nabory wniosków w trybie konkursowym:

- pierwszy nabór wniosków (konkursy nr 4/POIiŚ/1.1/02/2009, 2/POIiŚ/2.1/02/2009 i 3/POIiŚ/2.2/02/2009) na zadania związane z gospodarką wodno-ściekową, gospodarką odpadami oraz przywracaniem terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych i ochrony brzegów morskich zakończył się 27 lutego 2009 r. Do Funduszu wpłynęły trzy wnioski, tylko z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, na kwotę dofinansowania ponad 61 mln zł (koszt całkowity projektów to ponad 83 mln zł),
- drugi nabór wniosków (konkursy nr 5/POIiŚ/1.1/04/2009, 3/POIiŚ/2.1/04/2009 i 4/POIiŚ/2.2/04/2009) na zadania związane z gospodarką wodno-ściekową, gospodarką odpadami

oraz przywracaniem terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych i ochrony brzegów morskich zakończył się 30 kwietnia 2009 r. Do Funduszu wpłynął tylko jeden wniosek na kwotę dofinansowania w wysokości 27 mln zł (koszt całkowity projektu to ponad 35 mln zł). Dotyczył on gospodarki wodno-ściekowej,

- trzeci nabór wniosków (konkursy nr 6/POIiŚ/1.1/11/2009, 4/POIiŚ/2.1/11/2009 i 5/POIiŚ/2.2/11/2009) na zadania związane z gospodarką wodno-ściekową, gospodarką odpadami oraz przywracaniem terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych i ochrony brzegów morskich zakończył się 30 listopada 2009 r. Do Funduszu wpłynęło pięć wniosków, w tym cztery z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, na kwotę dofinansowania ponad 171 mln zł (koszt całkowity projektów to ponad 314 mln zł) oraz jeden z zakresu gospodarki odpadami na kwotę dofinansowania ponad 7 mln zł (koszt całkowity projektu to ponad 19 mln zł).

Zestawienie wniosków biorących udział w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach POIiŚ zamieszczono w załączniku nr 10.

W czerwcu 2009 r. Gmina Sosnowiec złożyła wniosek w ramach procedury indywidualnej. Projekt, którego koszt całkowity wynosi ponad 81 mln zł a dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej ponad 44 mln zł dotyczy gospodarki odpadami komunalnymi.

Zestawienie wniosków złożonych w ramach procedury indywidualnej POIiŚ zamieszczono w załączniku nr 11.

W 2009 r. Fundusz na podstawie potwierdzeń przyznania środków beneficjentom wydawanych przez Ministra Środowiska zawarł z wnioskodawcami dziewięć umów o dofinansowanie. Łączny koszt całkowity tych projektów wynosi około 520 mln zł a dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej około 326 mln zł. Spośród tych projektów jeden dotyczy gospodarki odpadami komunalnymi a osiem gospodarki wodno-ściekowej.

Zestawienie umów zawartych w 2009 r. w ramach POIiŚ zamieszczono w załączniku nr 12.

Fundusz podejmował działania informacyjne i szkoleniowe mające na celu zapoznanie potencjalnych beneficjentów z warunkami ubiegania się o dofinansowanie z POIiŚ. Z beneficjentami, którzy otrzymali już dofinansowanie przeprowadzono konsultacje dotyczące praktycznych aspektów realizacji projektów. Pracownicy Funduszu udzielili w 2009 r. ponad 4 tysiące informacji drogą telefoniczną i ponad 300 drogą elektroniczną i pisemną. Informacje związane z realizacją POIiŚ zostały zaprezentowane w 8 audycjach radiowych, 7 programach telewizyjnych oraz 12 publikacjach prasowych. Organizowano również szkolenia oraz spotkania robocze z podmiotami, które wyrażały zainteresowanie złożeniem wniosku. Opracowano i rozpowszechniono materiały informacyjne dotyczące Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

W terminie od 14 września do 23 października 2009 r. Urząd Kontroli Skarbowej w Katowicach, pełniący rolę Instytucji Audytowej, przeprowadził w Funduszu kontrolę procedur wyboru wniosków o dofinansowanie ze środków POIiŚ w ramach procedury konkursowej i indywidualnej. Urząd Kontroli Skarbowej ocenił pozytywnie działania Funduszu w kontrolowanych zakresie .

V. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI W 2009 ROKU

W 2009 roku Fundusz gospodarował środkami finansowymi zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z 20 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Udzielenie dofinansowania ze środków Funduszu poprzedza ocena zgodności z zasadami dofinansowania zadań, analiza wielkości planowanego efektu ekologicznego i kosztu jego uzyskania, zabezpieczenie udzielanych pożyczek i dotacji. Wypłata środków następowała w ratach, z uwzględnieniem zasady wypłaty kolejnych rat dopiero po zaakceptowaniu przez Fundusz rozliczenia kwot uprzednio wypłaconych. Prowadzone były kontrole realizacji rzeczowej i finansowej zadania u wnioskodawcy. Właściwą realizację umów egzekwowano także poprzez interwencje pisemne lub wstrzymanie wypłat. W uzasadnionych przypadkach zawierano aneksy do umów.

Fundusz prowadzi księgi rachunkowe w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości. Sprawozdanie finansowe Funduszu za 2009 rok zostało pozytywnie zaopiniowane przez niezależnego biegłego rewidenta z firmy AUDYTORZY I DORADCY Sp. z o.o. w Katowicach. Z opinii biegłego rewidenta wynika, że sprawozdanie zgodne jest co do formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa i statutem Funduszu. Przedstawia ono rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny majątkowej i finansowej oraz sporządzone zostało zgodnie z określonymi w ustawie o rachunkowości zasadami (polityką) rachunkowości, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

Sprawozdanie GUS z gospodarowania Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (OŚ- 4w/n roczne) stanowi Załącznik nr 1.

1. BILANS

Bilans wskazuje na wzrost w 2009 roku ogólnej wartości aktywów, a więc majątku o 6,1% tj. 64,96 mln zł w porównaniu ze stanem na koniec 2008 roku. W ujęciu realnym (biorąc pod uwagę poziom inflacji w 2009 roku, która wyniosła 3,5%) nastąpił wzrost o 2,6%.

W strukturze aktywów znalazło to wyraz w zwiększeniu zarówno aktywów trwałych jak i obrotowych.

Aktywa trwałe na koniec 2009 roku w kwocie 794,81 mln zł stanowią 70,8% udziału w sumie bilansowej, w tym 712,37 mln zł to należności długoterminowe z tytułu udzielonych pożyczek, jak również w ramach bankowych linii kredytowych.

Kapitał (fundusz własny) na koniec 2009 roku wyniósł 1 122,12 mln zł (udział w sumie bilansowej 99,9%) i uległ zwiększeniu o 6% w stosunku do roku poprzedniego w wyniku wypracowanego zysku.

Tabela nr 3. Wybrane pozycje bilansu

[w mln zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2008	Stan na 31.12.2009
I.	AKTYWA, z tego:	1 057,70	1 122,66
1.	Rzeczowe aktywa trwałe	9,76	9,45
2.	Należności długoterminowe	661,04	712,37
3.	Inwestycje długoterminowe	74,03	72,98
4.	Należności krótkoterminowe	189,45	197,99
5.	Inwestycje krótkoterminowe	123,35	129,84
II.	PASYWA, z tego:	1 057,70	1 122,66
1.	Kapitał (fundusz) własny, z tego:	1 057,03	1 122,12
1.1.	Kapitał (fundusz) podstawowy	903,08	984,16

2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Przychody ze sprzedaży zmniejszyły się w 2009 roku o 2,85 mln zł tj. 1,9% w stosunku do 2008 roku.

W 2009 roku 99,9% przychodów netto ze sprzedaży stanowiły przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska. Wskaźnik ten utrzymywał się na poziomie lat poprzednich.

Przychody finansowe były wyższe w stosunku do poprzedniego roku o 8,61 mln zł.

Koszty działalności operacyjnej osiągnęły poziom 126,21 mln zł. Największy udział w kosztach działalności operacyjnej stanowią wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska: dotacje i umorzenia w wysokości 112,76 mln zł, tj. 89,3%.

Zysk netto w 2009 roku wyniósł 65,91 mln zł i w porównaniu do roku 2008 był niższy o 15,17 mln zł. Wynik finansowy nie jest obciążony podatkiem dochodowym od osób prawnych gdyż zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4b ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych Fundusz korzysta ze zwolnienia podmiotowego.

Tabela nr 4. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat

[w mln zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2008	Stan na 31.12.2009
1.	Przychody netto ze sprzedaży	154,43	151,58
2.	Koszty działalności operacyjnej	105,34	126,21
3.	Zysk ze sprzedaży	49,09	25,36
4.	Zysk z działalności operacyjnej	49,09	26,10
5.	Zysk brutto/netto	81,08	65,91

Sprawozdanie finansowe (bilans, rachunek zysków i strat) przedstawiono w Załączniku nr 2.

VI. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ

1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW

W strukturze wpływów środków finansowych od szeregu lat znaczące pozycje stanowią wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska, zwroty rat pożyczek i kredytów oraz wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i lokowania środków pieniężnych na rachunkach bankowych.

W roku 2009 wpływy wyniosły 362,91 mln zł, z tego:

- zwroty rat pożyczek wyniosły 168,04 mln zł (46% wpływów),
- opłaty za korzystanie ze środowiska i kary pieniężne wyniosły 151,44 mln zł (42% wpływów),
- wpływy z działalności Funduszu wyniosły 40,88 mln zł (11% wpływów),
- inne wpływy, w tym zwroty z rozliczeń dotacji i spłaty kapitału tytułu umów wypowiedzianych – 1,06 mln zł,
- pozostałe przychody operacyjne (dotacja na obsługę POiŚ) wyniosły 0,79 mln zł,
- wpływy z opłat produktowych wyniosły 0,70 mln zł.

Tabela nr 5. Struktura wpływów Funduszu w latach 2007-2009

[w mln zł]

Lp.	Wpływy	2007	2008	2009
1.	Wpływy z opłat i kar:	134,40	154,08	151,44
1.1.	<i>z opłat za korzystanie ze środowiska</i>	<i>132,90</i>	<i>152,98</i>	<i>147,65</i>
1.2.	<i>administracyjnych kar pieniężnych</i>	<i>0,20</i>	<i>0,14</i>	<i>0,16</i>
1.3.	<i>nadwyżek opłat z funduszy gminnych i powiatowych</i>	<i>1,30</i>	<i>0,96</i>	<i>3,63</i>
2.	Zwroty rat pożyczek	151,40	141,26	168,04
3.	Wpływy z działalności Funduszu	34,20	32,29	40,88
4.	Inne (zwroty dotacji, opłata produktowa, dotacja na obsługę POiŚ)	4,70	1,98	2,55
Razem		324,70	329,61	362,91

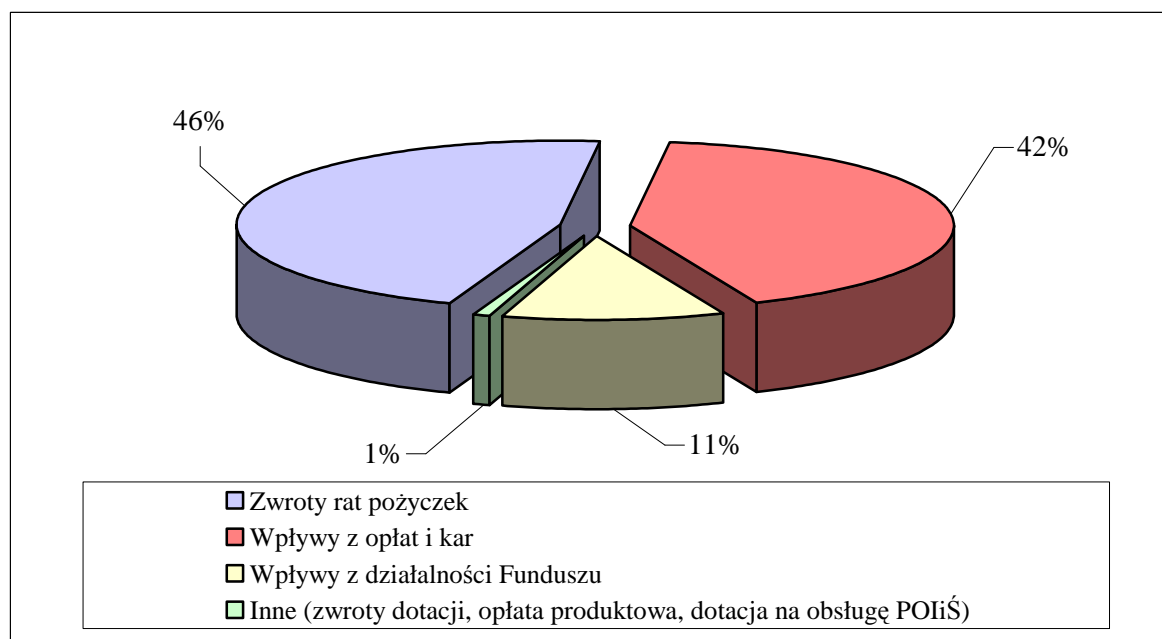
W 2009 roku do Funduszu wpłynęło o 26,78 mln zł więcej środków z tytułu zwrotów rat pożyczek w porównaniu do 2008 roku.

Zwiększyły się także wpływy z działalności Funduszu o 8,59 mln zł, na które składały się m.in. oprocentowanie udzielonych pożyczek, oprocentowanie wolnych środków. Wyższe w porównaniu do 2008 roku przychody z działalności były wynikiem spłaty należności, na które uprzednio został dokonany odpis aktualizacyjny (Walcownia Rur Jedność – 5,25 mln zł oraz Huta Batory 3,08 mln zł).

Wpływy z tytułu nadwyżek opłat z gminnych i powiatowych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej były wyższe o 2,67 mln zł w stosunku do roku 2008.

Nieznacznemu spadkowi (o 5,33 mln zł) uległy wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska.

Rys.2. Struktura wpływów Funduszu w 2009 roku

Wydatki Funduszu w roku 2009 wyniosły 356,42 mln zł, w tym w formie dotacji – 60,85 mln zł i pożyczek 281,70 mln zł. Struktura wydatków przedstawiona została w Tabeli nr 6.

Tabela nr 6. Struktura wydatków Funduszu w latach 2007-2009

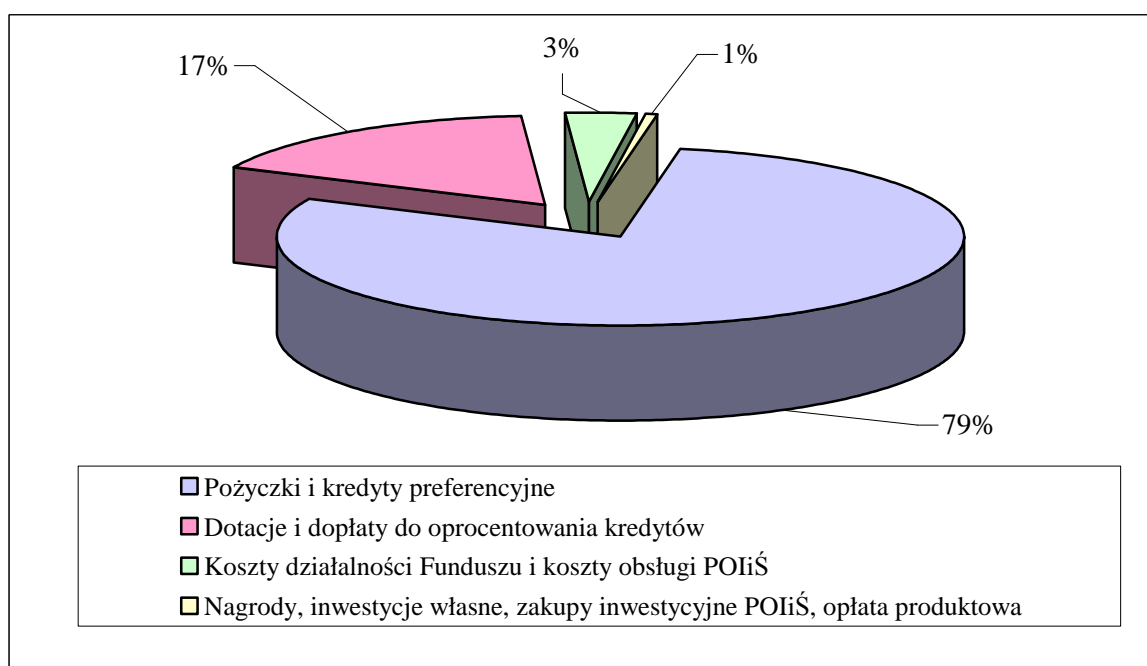
[w mln zł]

Lp.	Wydatki	2007	2008	2009
1.	Dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów	36,20	43,01	60,85
2.	Pożyczki i kredyty preferencyjne	320,00	265,85	281,70
3.	Koszty działalności Funduszu (bez amortyzacji)	9,50	9,67	10,11
4.	Koszty obsługi POliŚ	0,00	0,94	1,29
5.	Wydatki i zakupy inwestycyjne własne, w tym;	0,20	0,17	0,25
5.1.	Wydatki i zakupy inwestycyjne POliŚ	0,00	0,02	0,02
6.	Inne (nagrody za działalność, opłata produktowa, zwrot gminom utraconych dochodów)	2,30	2,31	2,22
Razem		368,20	321,95	356,42

Wśród wydatków najwyższą kwotę stanowiły pożyczki i kredyty preferencyjne - 79%. Udział finansowania w formie dotacji oraz dopłaty do kredytów bankowych wynosił 17%.

Koszty utrzymania Funduszu oraz koszty obsługi POliŚ wynoszą 3%, a pozostałe wydatki, na które składają się nagrody, opłata produktowa i inwestycje własne w tym zakupy inwestycyjne POliŚ – 1%.

Rys. 3. Struktura wydatków Funduszu w 2009 roku

2. POMOC FINANSOWA FUNDUSZU

Działalność statutowa Funduszu realizowana w 2009 roku pozwoliła na wygenerowanie pomocy finansowej w różnych formach o wartościach przekraczających wykonanie z 2008 roku. W 2009 roku wysokość udzielonej pomocy finansowej Funduszu na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska wyniosła 395,98 mln zł tj. o 36,11 mln zł więcej niż w 2008 roku. Wpłynęło to na skuteczne wspieranie zadań związanych z ochroną środowiska na terenie województwa śląskiego.

Pomoc finansowa Funduszu w kwotach bezwzględnych była największa w stosunku do inwestorów realizujących przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza, ochroną wód i porządkowaniem gospodarki ściekowej, a w dalszej kolejności z ochroną powierzchni ziemi i gospodarką wodną. Znaczna część pomocy aktywizowała ochronę przyrody, profilaktykę zdrowotną, edukację ekologiczną, monitoring stanu środowiska.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najwyższą pomoc w wysokości 185,49 mln zł, udzielono na zadania z zakresu ochrony powietrza (51% środków przeznaczonych na zadania inwestycyjne).

Na inwestycje z zakresu ochrony wód wydatkowano 126,71 mln zł (35% pomocy na inwestycje). Przedsięwzięcia z tego zakresu należą do głównego kierunku zadań finansowanych z dotacyjnych środków Unii Europejskiej.

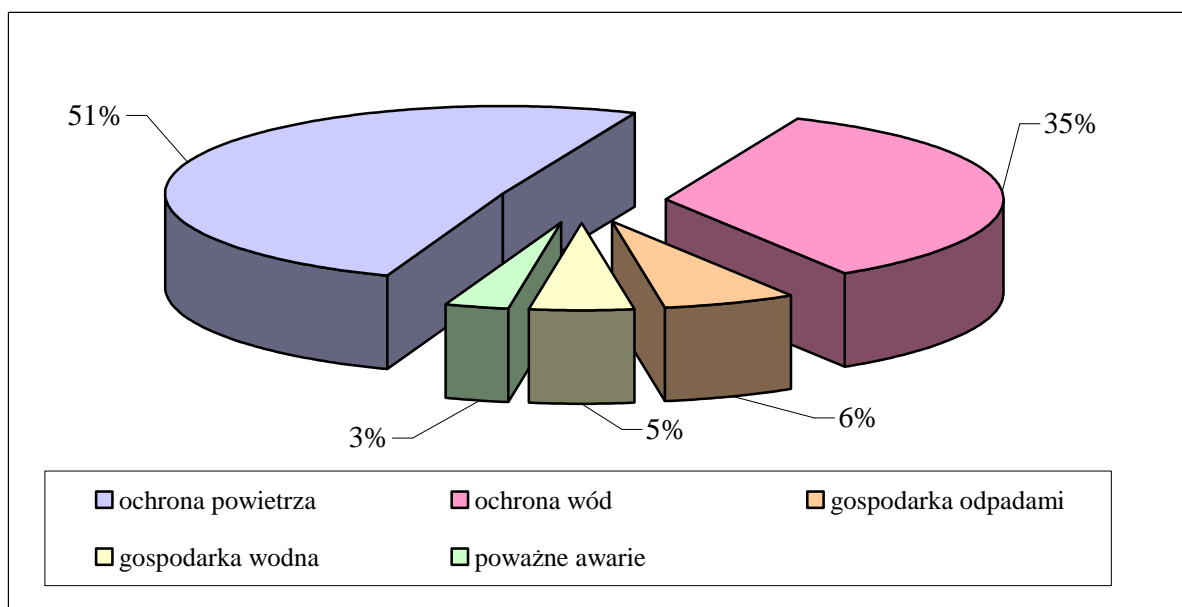

Tabela nr 7. Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w 2009 roku

[w tys. zł]

Lp.	Kierunek działania	Udzielona pomoc					
		Pożyczki	Dotacje	Umorzenia	Inne		Ogółem (3+4+5+6+7)
					Dopłaty do oprocent. kredytów	Linie kredytowe	
1	2	3	4	5	6	7	8
I.	Inwestycje, w tym:	268 095,06	38 029,03	44 353,67	1 346,07	12 993,89	364 817,72
1.	Ochrona zasobów wodnych	118 220,15	7 839,10	18 549,35	522,08	259,96	145 390,64
1.1.	Ochrona wód	109 263,60		16 661,05	522,08	259,96	126 706,69
1.2.	Gospodarka wodna	8 956,55	7 839,10	1 888,30			18 683,95
2.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	19 487,91	841,54	2 492,20	83,74		22 905,39
3.	Ochrona powietrza	130 387,00	18 320,15	23 312,12	740,25	12 733,93	185 493,45
4.	Zapobieganie poważnym awariom		11 028,24				11 028,24
II.	Działalność pozainwestycyjna:	615,00	21 473,25	0,00	0,00	0,00	22 088,25
1.	Ochrona przyrody i krajobrazu		5 397,98				5 397,98
2.	Edukacja ekologiczna		3 267,35				3 268,35
3.	Zarządzanie środowiskowe	615,00	5 764,97	0,00	0,00	0,00	6 379,97
3.1.	Monitoring środowiska		3 799,89				3 799,89
3.2.	Programy, badania naukowe, opracowania	615,00	1 958,79				2 573,79
3.3.	Programy i projekty międzynarodowe		6,29				6,29
4.	Profilaktyka zdrowotna dzieci		7 042,95				7 042,95
III.	Pozostałe (umowy umorzenia bez przeznaczenia)*			7 555,41			7 555,41
IV.	Nagrody za działalność						1 490,00
V.	Zwroty gminom utraconych dochodów						26,42
	Ogółem (I+II+III+IV+V)	268 710,06	59 502,28	51 909,08	1 346,07	12 993,89	395 977,80

* Zgodnie z „Zasadami udzielania i umarzania pożyczek ...” obowiązującymi do końca 2003r., w odniesieniu do części Pożyczkobiorców, możliwe było udzielenie umorzeń bez obowiązku przeznaczania umorzonych kwot na realizację zadań związanych z ochroną środowiska.

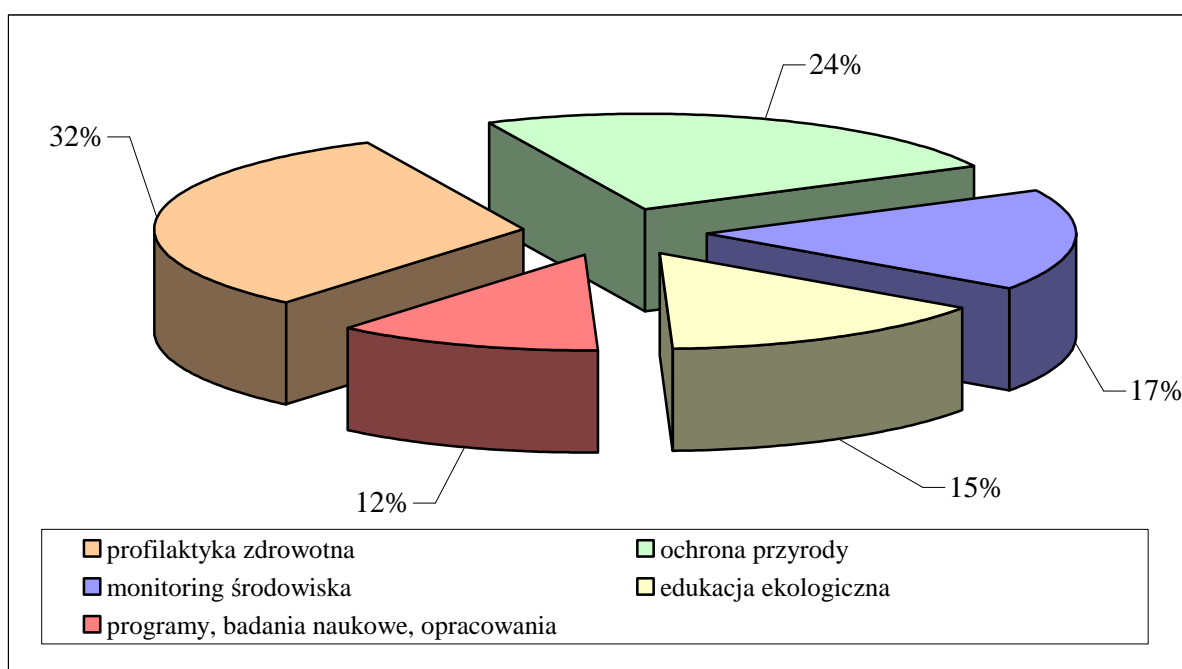
Rys. 4. Kierunki finansowania zadań inwestycyjnych w 2009 roku

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami wypłacono 22,91 mln zł, (6% kwoty udzielonej pomocy na zadania inwestycyjne). Środki Funduszu przeznaczone zostały głównie na zadania związane z wykorzystaniem odpadów przemysłowych i komunalnych.

Zadania w dziedzinie gospodarki wodnej otrzymały pomoc w wysokości 18,68 mln zł (5% pomocy na zadania inwestycyjne), przeznaczoną przede wszystkim na budowę i modernizację urządzeń ochrony przeciwpowodziowej oraz inwestycje związane z zaopatrzeniem ludności w wodę pitną.

Na zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom wydatkowano 11,03 mln zł, (3% kwoty udzielonej pomocy na zadania inwestycyjne).

Na zadania pozainwestycyjne wydatkowano w roku 2009 – 22,09 mln zł (5% udzielonej pomocy).

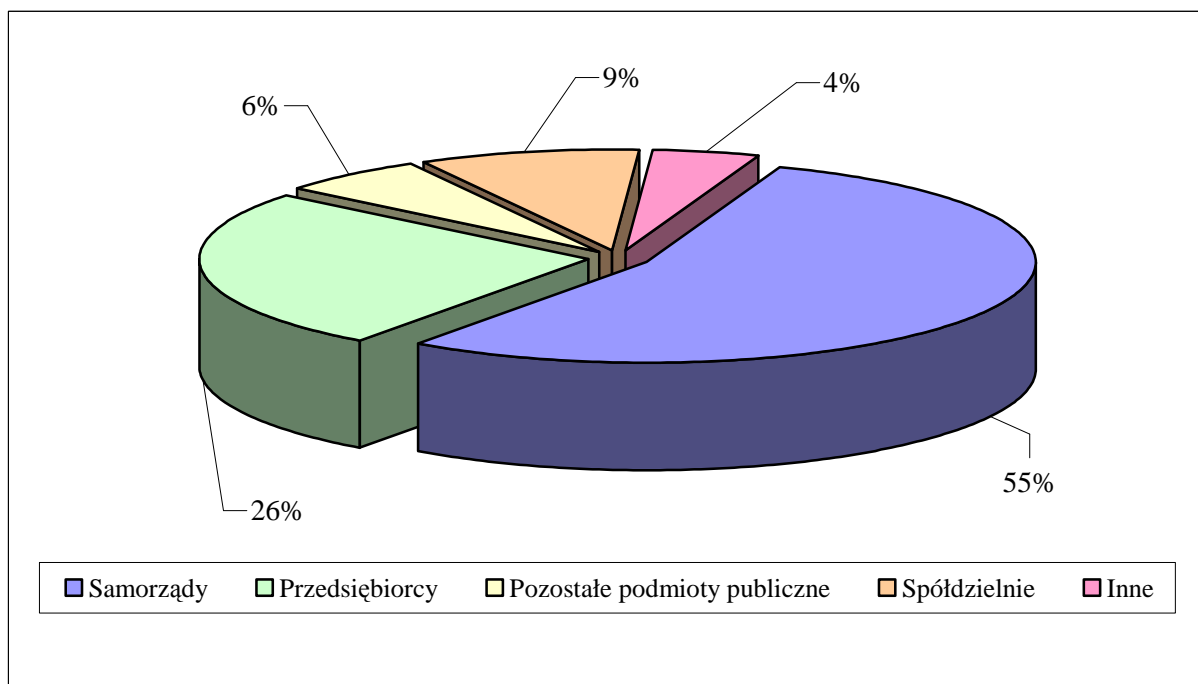
Rys. 5. Kierunki finansowania zadań pozainwestycyjnych w 2009 roku

Główne kierunki wydatków wśród zadań pozainwestycyjnych stanowią: profilaktyka zdrowotna dzieci (32%), ochrona przyrody (24%), badania stanu środowiska prowadzone w ramach regionalnego monitoringu (17%), edukacja ekologiczna (15%) oraz prace naukowo – badawcze i opracowania (12%).

Z pomocy Funduszu korzystały samorządy i jednostki organizacyjne o charakterze publicznym, przedsiębiorcy - niezależnie od formy własności, a także osoby fizyczne (bankowe linie kredytowe). W roku 2009 wydatki Funduszu w ponad 60% dotyczyły jednostek sektora finansów publicznych.

Rys. 6. Beneficjenci pomocy udzielonej przez Fundusz w 2009 roku

Podział wypłat środków Funduszu w 2009 roku ze względu na kategorie beneficjentów przedstawia się następująco:

• jednostki samorządu terytorialnego	215,65 mln zł
• przedsiębiorcy (prywatni i publiczni)	101,96 mln zł
• spółdzielnie	36,10 mln zł
• pozostałe podmioty publiczne	24,52 mln zł
• inne (m.in. fundacje, stowarzyszenia, kościoły)	17,75 mln zł

Razem 395,98 mln zł

3. FORMY FINANSOWANIA

3.1. FINANSOWANIE ZWROTNE

Finansowanie zwrotne stanowi główną formę dofinansowania zadań proekologicznych przez Fundusz.

W 2009 roku wypłaty w formie pożyczek i kredytów z bankowych linii kredytowych wyniosły 281,70 mln zł, w tym: w formie pożyczek wypłacono 268,71 mln zł, a w ramach linii kredytowych obsługiwanych przez bank, ze środków Funduszu wypłacono 12,99 mln zł.

Najwięcej pożyczek wypłacono na inwestycje w ochronie atmosfery oraz na budowę kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków komunalnych. Na zadania te przeznaczono ponad 85% całości udzielonych pożyczek i kredytów.

Tabela nr 8. Finansowanie zwrotne

[w mln zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2007	2008	2009
1.	Ochrona wód	138,85	89,82	109,26
1.1.	w tym: współfinansowanie projektów z UE	67,80	39,50	37,36
2.	Gospodarka wodna	9,00	6,02	8,96
2.1.	w tym: współfinansowanie projektów z UE	0,00	0,00	0,00
3.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	6,90	21,47	19,49
3.1.	w tym: współfinansowanie projektów z UE	0,80	0,00	0,00
4.	Ochrona powietrza	153,14	133,29	130,39
4.1.	w tym: współfinansowanie projektów z UE	0,60	0,00	0,00
5.	Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii	0,00	0,21	0,00
6.	Inne zadania (programy, opracowania)	0,02	0,02	0,61
7.	Linie kredytowe	12,09	15,02	12,99
	Pożyczki razem	320,00	265,85	281,70
	w tym: współfinansowanie projektów z UE	69,20	39,50	37,36

Fundusz wspomagał przygotowanie przedsięwzięć planowanych do dofinansowania ze środków unijnych oraz współfinansował projekty inwestycyjne realizowane z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Przedsięwzięcia proekologiczne współfinansowane ze środków unijnych były wspierane w formie pożyczek preferencyjnych i pomostowych. Na współfinansowanie projektów z udziałem Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych wypłacono w 2009 roku 37,36 mln zł (13,3% wydatków).

Oprocentowanie pożyczek udzielanych przez Fundusz w roku 2009 miało charakter preferencyjny w porównaniu do oprocentowania kredytów komercyjnych udzielanych przez banki. Oprocentowanie pożyczek udzielonych w 2009 roku w stosunku rocznym kształtowało się w przedziale od 3,00% do 3,15%.

Średnie oprocentowanie (średnia ważona od wartości) pożyczek wynosiło 3,13%.

3.2. FINANSOWANIE BEZZWROTNE

Finansowanie bezzwrotne w 2009 roku wyniosło 114,25 mln zł i obejmowało:

- dotacje 59,50 mln zł,
- dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych udzielonych przez banki 1,35 mln zł,
- umorzenia 51,91 mln zł,
- nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska 1,49 mln zł.

3.2.1 Dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów

W 2009 roku wypłacono środki finansowe w formie dotacji (łącznie z dopłatami do kredytów) w wysokości 60,85 mln zł, o 17,84 mln zł więcej niż w roku 2008.

Dotacji inwestycyjnych wypłacono 38,03 mln zł. Wyższy poziom wydatków dotacyjnych miał miejsce w odniesieniu do zadań, m.in. w zakresie gospodarki wodnej, ochrony atmosfery, zapobiegania i likwidacji poważnych awarii.

Na działalność pozainwestycyjną wypłacono 21,47mln zł, w tym: 5,40 mln zł na ochronę przyrody i lasów, 3,26 mln zł na edukację ekologiczną, 5,77 mln zł na zarządzanie środowiskowe, 7,04 mln zł na profilaktykę zdrowotną dzieci.

Wielkości wypłaconych środków w formie dotacji w podziale na kierunki w latach 2007 - 2009 przedstawiono w Tabeli nr 9.

Tabela nr 9. Dotacje według kierunków

[w mln zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2007	2008	2009
I	Dotacje inwestycyjne	17,65	23,31	38,03
1.	Ochrona wód	0,08	0,00	0,00
2.	Gospodarka wodna	2,44	5,25	7,84
3.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	1,07	0,96	0,84
4.	Ochrona powietrza	7,58	7,90	18,32
5.	Zapobieganie poważnym awariom	6,48	9,20	11,03
II.	Dopłaty do oprocentowania kredytów	0,26	1,79	1,35
III.	Działania pozainwestycyjne	18,30	17,91	21,47
1.	Ochrona przyrody i krajobrazu	3,99	4,56	5,40
2.	Edukacja ekologiczna	2,74	3,10	3,26
3.	Monitoring środowiska	4,10	3,90	3,80
4.	Programy, badania, opracowania	0,45	0,73	1,96
5.	Programy międzynarodowe	0,00	0,00	0,01
6.	Kontrola wspomagania opłat	0,02	0,01	0,00
7.	Profilaktyka zdrowotna dzieci	5,97	5,61	7,04
8.	Rolnictwo ekologiczne	1,03	0,00	0,00
	Razem	36,21	43,01	60,85

3.2.2 Umorzenia

W 2009 roku kwota umorzeń od udzielonych pożyczek wyniosła 51,91 mln zł. Decyzje o umorzeniu podejmowała Rada Nadzorcza. Podstawowym warunkiem umorzenia części pożyczki było terminowe zakończenie realizacji zadania, osiągnięcie określonego umową efektu ekologicznego i rzeczowego oraz spłata co najmniej 50% pożyczki.

Przy rozpatrywaniu wniosków o umorzenie pożyczki brane są pod uwagę zasady umarzania obowiązujące w dniu złożenia wniosku o umorzenie – za wyjątkiem umów pożyczek zawartych do dnia 31.12.2003 roku, do umarzania których znajdują zastosowanie zasady obowiązujące w dacie zawarcia umowy. Na wysokość umorzenia miały wpływ: sprawność realizacji inwestycji, zmiany

efektów rzeczowych, ekologicznych lub terminów realizacji zadań, terminowość regulowania zobowiązań w stosunku do Funduszu.

Dla umów zawartych do końca 2003 r., z wyłączeniem jednostek organizacyjnych, prowadzących w obiektach objętych umową pożyczki, działalność w zakresie ochrony zdrowia, profilaktyki zdrowotnej, pomocy społecznej, oświaty, kultury, obronności, ochrony bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa publicznego, sądownictwa, nauki i kultu religijnego, wszystkie podmioty zobowiązane były przeznaczyć umorzoną kwotę na realizację kolejnych zadań ekologicznych. Od 2004 roku, z zasady, wszystkie podmioty zobowiązane są do przeznaczenia umorzonej kwoty na zadania z zakresu ochrony środowiska. System umorzeń stymuluje więc realizację kolejnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska na terenie województwa śląskiego.

3.2.3 Nagrody za działalność

Fundusz może przyznawać nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska.

Nagrody w 2009 roku były przyznawane:

- z okazji Dnia Ziemi tzw. „Zielone czeki”,
- w konkursach współorganizowanych przez Fundusz – X. Edycja Narodowego Konkursu Ekologicznego „Przyjaźni Środowisku” pod Patronatem Honorowym Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego,
- w konkursach organizowanych i ogłaszanych przez Fundusz:
  - w konkursie plastycznym dla dzieci i młodzieży ze szkół województwa śląskiego „Zielone drzwi do Europy”,
  - w konkursie dla gmin województwa śląskiego „EkoGmina’2009”,
  - w konkursie dla organizacji społecznych prowadzących działalność proekologiczną o charakterze regionalnym „EkoAktywni’2009”.

Łącznie w 2009 roku na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska wypłacono 1,49 mln zł.

Wykaz nagród przyznanych przez WFOŚiGW w Katowicach w 2009 roku stanowi Załącznik nr 7.

3.2.4 Zwrot gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia od podatku gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zwrotu gminom dochodów zwolnionych z podatku od nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa obowiązki rekompensowania utraconych dochodów przekazano wojewódzkim funduszom. W 2009 roku Fundusz przekazał gminom województwa śląskiego środki stanowiące równowartość utraconych dochodów za 2008 rok.

W 2009 roku do Funduszu wpłynęło 13 wniosków o zwrot utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości terenów pokrytych wodami sztucznych zbiorników wodnych.

Łączna kwota wypłat w 2009 roku z tego tytułu wyniosła 26,42 tys. zł. Dla porównania w 2008 roku wysokość wypłat wyniosła 27,01 tys. zł.

Wykaz gmin, które złożyły wnioski o zwrot utraconych dochodów stanowi Załącznik nr 16.

4. DZIAŁALNOŚĆ KAPITAŁOWA

Na dzień 31.12.2009 r. Fundusz był zaangażowany kapitałowo w 19 spółkach, z czego 11 spółek znajduje się w stanie upadłości, likwidacji bądź też nie prowadzi działalności gospodarczej.

Większość udziałów lub akcji spółek będących w upadłości lub likwidacji Fundusz otrzymał w drodze zamiany za wierzytelności objęte ugodami bankowymi (dotyczy 10 spółek) w wyniku nieuregulowania należności z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska (na podstawie pisma Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 20.10.1995 nr DP 022/818c/95 skierowanym do wszystkich wojewodów).

Fundusz jest jedynym lub większościowym akcjonariuszem w spółkach:

- Regionalny Fundusz Ekorozwoju S.A. w Bielsku-Białej (100% akcji),
- Ekofol II S.A. w Bytomiu (60% akcji).

W 2009 roku Fundusz rozpoczął negocjacje z inwestorem branżowym w zakresie zbycia udziałów PK Therma Sp. z o.o. w Bielsku-Białej (1 140 udziałów, 2,25 % udziału Funduszu w kapitale spółki) oraz z Gminą Krupski Młyn w sprawie zbycia udziałów PEC Ciepłogaz Sp. z o.o. w Krupskim Młynie (235 udziałów, 6,08 % udziału Funduszu w kapitale spółki). Podpisanie umów zbycia udziałów planowane jest na I półrocze 2010 roku.

W 2009 roku w dalszym ciągu realizowana była zawarta z Gminą Żywiec umowa zbycia udziałów Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Żywcu. Realizacja umowy dotyczy lat 2008-2012. W tym czasie Fundusz nadal pozostaje udziałowcem w spółce.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość księgowa akcji i udziałów wyniosła 72,98 mln zł i zmniejszyła się o 1,05 mln zł w stosunku do 31.12.2008 roku. Na spadek ten wpłynęło zmniejszenie wartości udziałów:

- Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Ciepłogaz Sp. z o.o. w Krupskim Młynie,
- PK Therma Sp. zo.o. w Bielsku Białej,
- Beskid Ekosystem Sp. z o.o. w Ciężynie.

Wartość akcji i udziałów spółek będących w posiadaniu WFOŚiGW w Katowicach - stan na 31.12.2009 r. przedstawiono w Załączniku nr 14.

5. POMOC PUBLICZNA

Zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404) Fundusz jest podmiotem udzielającym pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE).

Fundusz udzielał dofinansowania na zasadach określonych w rozporządzeniach Komisji Europejskiej oraz na podstawie zatwierdzonych przez Komisję Europejską programów pomocowych w zakresie ochrony środowiska.

Wykonując obowiązujące prawo Fundusz udzielał pomocy publicznej w ramach:

- pomocy regionalnej,
- pomocy horyzontalnej,
- pomocy de minimis.

Dofinansowanie spełniające kryteria dozwolonej pomocy otrzymało 84 przedsiębiorców na realizację 114 zadań. Pomoc ta wyrażona w ekwiwalencie dotacji brutto (EDB) wyniosła 22,51 mln zł.

Podstawową formą udzielonej pomocy publicznej przez Fundusz były pożyczki preferencyjne – 52 umowy.

Wartość umów zakwalifikowanych jako pomoc publiczna, w stosunku do ogólnej wartości wynikającej z umów zawartych przez Fundusz w 2009 roku wynosi 16,1%. W 2008 roku wartość umów zakwalifikowanych jako pomoc publiczna do ogólnej wartości wynikającej z umów zawartych przez Fundusz wynosiły 32,7%.

Spadek udziału procentowego wynika z faktu, iż znacznie zmniejszyła się liczba i wartość wniosków złożonych przez przedsiębiorców w ramach pomocy publicznej.

Tabela nr 10. Pomoc publiczna udzielona w latach 2007 – 2009

Lp.	Forma pomocy	Liczba umów w szt.			Wysokość pomocy (EDB) w tys. zł		
		2007	2008	2009	2007	2008	2009
1	Dotacje	8	9	16	701,9	840,08	1 972,32
2	Pożyczki preferencyjne	51	44	52	11 301,32	9810,27	14 116,58
3	Dopłaty do oprocentowania kredytów	3	3	1	3 714,07	1148,06	148,84
4	Bankowe linie kredytowe	8	4	2	85,92	411,28	192,51
5	Pożyczki warunkowo umorzone	33	17	33	10 842,46	7827,61	5 579,08
6	Odroczenie terminu płatności	7	10	19	72,67	83,33	503,78
7	Inne (zmiana oprocentowania, rozłożenie na raty płatności)	-	2		-	12,71	
Razem		110	89	123	26 718,34	20 133,34	22 513,10

Na podstawie aktualnych przepisów Fundusz sporządzał okresowe sprawozdania (kwartale, roczne) o udzielonej pomocy publicznej.

Sprawozdanie z udzielonej pomocy publicznej w 2009 roku stanowi Załącznik nr 13.

6. INWESTYCJE WŁASNE

Wydatki inwestycyjne Funduszu w roku 2009 wyniosły 246,65 tys. zł (były wyższe o 74,53 tys. zł niż w roku 2008).

Inwestycje własne Funduszu obejmowały wydatki na doposażenie w sprzęt i oprogramowanie sieci komputerowej w Funduszu. Na ten cel przeznaczono 108,22 tys. zł. Na wydatki inwestycyjne własne w 2009 roku złożyło się także wyposażenie techniczne biura – 26,19 tys. zł oraz zakup agregatu niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania układu chłodniczego w budynku Funduszu - 12,24 tys. zł.

Część wydatków inwestycyjnych na zakup sprzętu komputerowego w wysokości 23,90 tys. zł to środki wydatkowane dla celów obsługi POIiŚ.

VII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

W 2009 roku do Biura Funduszu wpłynęły 899 wniosków o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć ekologicznych (o 137 więcej niż w 2008 roku) na łączną kwotę 789,64 mln zł.

Z ogólnej liczby złożonych wniosków, niekompletnych było 106 (na kwotę 90,06 mln zł). Wnioski te do końca roku nie zostały uzupełnione przez wnioskodawców o konieczne informacje i dokumenty przywołane we wzorze wniosku. W tej liczbie znajdują się także wnioski dotyczące zadań niezgodnych z listą zadań priorytetowych i rezygnacje wnioskodawców z dofinansowania. Rezygnacje następowały m.in. z powodu nieprzygotowania zadania do realizacji lub braku własnych środków finansowych koniecznych do zbilansowania wartości zadania.

Po weryfikacji i ocenie merytorycznej oraz formalno-prawnej znalazły się 766 wnioski zawierające komplet informacji potrzebnych do ich rozpatrzenia. W 2009 roku do rozpatrzenia przez organy Funduszu było 817 wniosków (łącznie z 51 wnioskami, dla których nie zostały podjęte decyzje w roku 2008). Wnioskowana kwota pomocy finansowej ogółem wynosiła 537,45 mln zł, w tym na rok 2009 – 330,19mln zł.

Zarząd i Rada Nadzorcza podjęły decyzje o dofinansowaniu 809 zadań, przeznaczając na ich realizację 456,00 mln zł. Do dofinansowania ze środków Funduszu w 2009 roku przyjęto:

447 zadań inwestycyjnych, w tym:

- 93 z zakresu ochrony zasobów wodnych, w tym:
  - 48 zadań z ochrony wód,
  - 45 zadań z gospodarki wodnej i ochrony przed powodzią,
- 54 z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- 297 w zakresie ochrony powietrza,
- 3 dla zapobiegania poważnym awariom,

362 zadań pozainwestycyjnych, w tym:

- 37 z zakresu ochrony przyrody i lasów,
- 173 z zakresu edukacji ekologicznej dzieci,
- 137 z zakresu profilaktyki zdrowotnej,
- 14 z zakresu programów, prac naukowo-badawczych, opracowań,
- 1 z zakresu monitoringu.

Procedura rozpatrywania wniosków nie została zakończona podjęciem decyzji o dofinansowaniu dla 8 wniosków z następujących przyczyn:

- rezygnacja wnioskodawcy z realizacji zadania w 2009 r. – 7 wniosków,
- przejście do rozpatrzenia w 2010 roku – 1 wniosek.

W przypadku 21 wniosków organy Funduszu podjęły uchwały o udzieleniu promes dofinansowania z przeznaczeniem na realizację wnioskowanych zadań. Rada Nadzorcza podjęła 4 uchwały o przedłużeniu ważności promes udzielonych w latach poprzednich. Ze względu na wygaśnięcie ważności promesy 2 wnioski pozostały bez biegu. Wnioskowana kwota pomocy ogółem wyniosła 222,57 mln zł.

Zestawienie wniosków o środki WFOŚiGW w Katowicach na 2009 rok przedstawiono w Załączniku nr 4.

W 2009 roku Rada Nadzorcza i Zarząd Funduszu podjęły decyzję o dofinansowaniu zadań, w formie dotacji i pożyczek, w wysokości 456,00 mln zł, w tym 399,52 mln zł w oparciu o wnioski, które

wpłynęły w roku 2009 i 56,48 mln zł w odpowiedzi na wnioski z lat poprzednich. W wyniku podjętych w roku 2009 i w latach poprzednich decyzji o dofinansowaniu zadań, zawarte zostały umowy w formie pożyczek i dotacji na kwotę 389,31 mln zł.

Wysokość przyznanego przez Fundusz dofinansowania na rok 2009 wyniosła 253,00 mln zł (w oparciu o bieżące wnioski), a łącznie z zobowiązaniami z umów z lat poprzednich 361,59 mln zł. Z tej kwoty wypłacono (po przedstawieniu rozliczenia) 328,21 mln zł w formie dotacji i pożyczek.

Pozostała kwota z podjętych decyzji obejmowała na koniec roku:

- niewypłacone pożyczki z planowanych do wypłaty zgodnie z harmonogramami stanowiącymi załączniki do zawartych z umów,
- decyzje, dla których trwała procedura zawierania umów,
- rezygnacje wnioskodawców z realizacji zadań lub z dofinansowania Funduszu,
- pożyczki, dla których wystąpił problem z ich zabezpieczeniem,
- zmniejszenia kwoty dofinansowania Funduszu w wyniku zakończonego przez wnioskodawcę postępowania przetargowego.

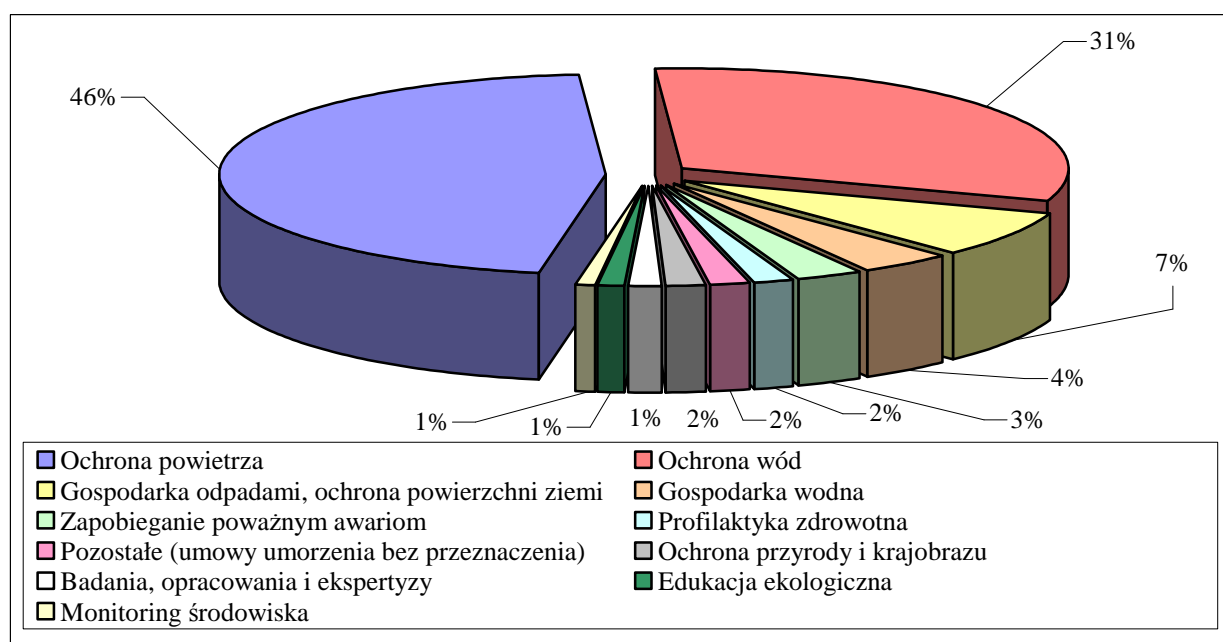
Stan realizacji zadań przyjętych do dofinansowania w 2009 roku w podziale na kierunki finansowania ochrony środowiska przedstawiono w Załączniku nr 5.

2. ZAWARTE UMOWY

W 2009 roku zawarto 1 445 umowy o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu na kwotę ogółem 454,15 mln zł. Struktura zawartych umów przedstawia się następująco:

- 583 umowy dotacji na kwotę 77,00 mln zł,
- 374 umowy pożyczek na kwotę 312,31 mln zł,
- 280 umów w ramach bankowych linii kredytowych na kwotę 12,78 mln zł,
- 207 umów umorzenia pożyczek na kwotę 51,91 mln zł,
- 1 umowę na dopłaty do oprocentowania kredytu na kwotę 0,15 mln zł.

Rys. 7. Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2009 r.)

W stosunku do 2008 roku zawarto o 392 umowy więcej, na kwotę wyższą o 108,87 mln zł. Zobowiązania wynikające z zawartych umów na koniec 2009 roku wynosiły 192,43 mln zł.

Zestawienie zbiorcze umów zawartych w 2009 roku przedstawia Załącznik nr 6.

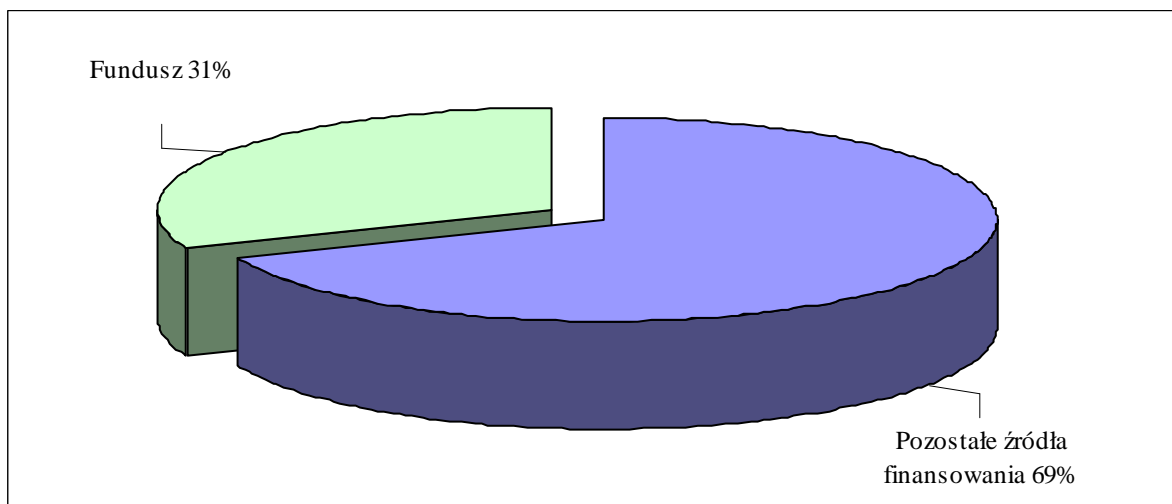
2.1. UMOWY POŻYCZEK I DOTACJI

Wypłaty środków Funduszu dokonywane są na podstawie umów dotacji i pożyczek.

Struktura zawartych w roku 2009 umów dotacji i pożyczek przedstawia się następująco:

- 583 umowy dotacji na kwotę 77,00 mln zł, (udział dotacji Funduszu w kosztach dofinansowanych zadań wyniósł 37%),
- 374 umów pożyczek na kwotę 312,31 mln zł, (udział pożyczek Funduszu stanowił 30% kosztów dofinansowanych zadań).

Rys. 8. Udział środków finansowych Funduszu w kosztach dofinansowanych przedsięwzięć

Udział środków finansowych Funduszu w kosztach dofinansowywanych przedsięwzięć w formie dotacji i pożyczek wyniósł 31%.

Wykaz zawartych w roku 2009 umów pożyczek i dotacji zawierają Załączniki nr 6a, 6b.

2.2. UMOWY UMORZEŃ

W 2009 roku podpisano 207 umów, umarzając zobowiązania z tytułu zaciągniętych pożyczek na łączną kwotę 51,91 mln zł.

Uzyskane z umorzeń środki, beneficjenci przeznaczali na nowe zadania ekologiczne, zgodnie z celami określonymi w ustawie Prawo ochrony środowiska. Najwięcej środków przeznaczone zostało na zadania z zakresu ochrony atmosfery 23,31 mln zł oraz ochronę zasobów wodnych 18,55 mln zł. W odniesieniu do części pożyczkobiorców możliwe było udzielenie umorzenia bez obowiązku przeznaczania umorzonych kwot na realizację zadań związanych z ochroną środowiska.

Zestawienie umów zawartych w wyniku podjętych decyzji o częściowym umorzeniu zawiera Załącznik nr 6c.

2.3. UMOWY KREDYTOWE Z DOPLATAMI DO OPROCENTOWANIA

W roku 2009 Fundusz zawarł 1 umowę z bankiem na dopłaty do oprocentowania kredytów. Kwota udzielonego kredytu ze środków banku wyniosła 0,97 mln zł, a planowane dopłaty ze środków Funduszu w okresie realizacji inwestycji wyniosą 0,15 mln zł.

Kontynuowane były również dopłaty do 9 kredytów udzielonych w latach wcześniejszych. Razem dopłaty Funduszu do oprocentowania kredytów w 2009 r. wyniosły 1,35 mln zł.

Wykaz zawartych w 2009 r. umów kredytowych z dopłatami do oprocentowania zawiera Załącznik nr 6d.

2.4. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH

W roku 2009 podpisano dwie umowy na bankowe linie kredytowe, obsługiwane przez Bank Ochrony Środowiska S.A. (wybrany w drodze przetargu) w celu finansowania:

- polepszenia jakości powietrza (dla systemów grzewczych i obiektów o zapotrzebowaniu mocy cieplnej do 200 kW),
- budowy systemów oczyszczających lub odprowadzających ścieki (na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków o przepustowości do 10 m³/d i systemów odprowadzających ścieki),
- demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych.

Łącznie podpisano 280 umów kredytowych na kwotę 12,78 mln zł. Największym zainteresowaniem cieszyła się linia na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, w ramach której udzielono 254 kredyty, na kwotę 12,52 mln zł.

Wykaz zawartych w 2009 r. kredytów z bankowych linii kredytowych zawiera Załącznik nr 6e.

VIII. OSIĄGNIĘTE EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE

Ustawowym celem realizowanej przez Fundusz pomocy finansowej jest wspieranie działań mających za zadanie poprawę stanu środowiska naturalnego. Bezpośrednią miarą takiej poprawy są osiągnięte efekty rzeczowe i ekologiczne związane z realizacją oddanych do użytku inwestycji

1. INWESTYCJE

W roku 2009 zakończono realizację 413 zadań inwestycyjnych współfinansowanych przez Fundusz.

Zakończone zadania dały możliwość uzyskania efektów ekologicznych i rzeczowych w zakresie ochrony zasobów wodnych, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi, ochrony powietrza atmosferycznego, oraz przeciwdziałania wystąpienia poważnym awariom.

1.1. OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH

W 2009 roku zakończono 53 zadania z zakresu ochrony wód, w tym rozbudowę bądź modernizację oczyszczalni pozwalających na oczyszczenie 12.832 m³/d ścieków komunalnych oraz budowę kolektorów sanitarnych o długości 375,3 km, umożliwiających odprowadzenie do oczyszczalni 11.337,3 m³/d ścieków.

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony wód zakończonych w 2009 roku należały:

- budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych w Rudzie Śląskiej, (przepustowość 10.000 m³/d), Kłobucku (przepustowość 2.100 m³/d), Bestwinie (przepustowość 720 m³/d),
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminach: Częstochowa (74,9 km), Rybnik (67,9 km) Ruda Śląska (31,0 km), Miedźna (21,2 km), Kamienica Polska (35,1 km), Brenna (24,9 km), Pawłowice (11,8 km).

W zakresie zadań z zakresu gospodarki wodnej zakończono realizację 40 zadań, których wynikiem jest:

- wykonanie 80,3 km sieci wodociągowej, m.in. w gminach: Ciasna (20,1 km), Dąbrowa Zielona (10,2 km), Goleszów (9,7 km), Pilchowice (4,6 km), Ornontowice (6,3 km), Poraj (2,9 km).
- modernizacja stacji uzdatniania wody w: Woźnikach o wydajności 576 m³/d, Słotwinie o wydajności 300 m³/d,
- regulacja rzeki Puńcówka w powiecie Cieszyńskim na długości 1,8 km, rzeki Pisarzówka w Wilamowicach na długości 1,5 km, rzeki Wapienica w Czechowicach Dziedzicach na długości 1,1 km,
- odbudowa wałów rzeki Białej w Bielsku-Białej na długości 2 km, nadbudowa obwałowań rzeki Wapienica w Czechowicach-Dziedzicach na długości 0,9 km.

1.2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

W zakresie gospodarki odpadami oraz ochrony powierzchni ziemi zakończono 38 zadań, w tym:

- usunięto i unieszkodliwiono odpady zawierające azbest m.in. w gminach: Jeleśnia (192,2 Mg), Węgierska Górka (162,9 Mg), Milówka (113,2 Mg), Kroczyce (87,7 Mg), Kłomnice (78,7 Mg), Ujszoły (48,7 Mg), Bieruń (31,2 Mg),
- rozbudowa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Wojkowicach o pojemności 100.000 m³,
- zamknięcie i rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we Włodowicach na powierzchni 0,3 ha.

1.3. OCHRONA POWIETRZA

W roku 2009 zakończono realizację 278 zadań związanych z ochroną atmosfery, które stworzyły możliwość zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:

1.500.001,0	kg/a zanieczyszczeń pyłowych,
101.301.807,7	kg/a zanieczyszczeń gazowych, w tym:
8.841.306,5	kg/a SO ₂ ,
1.102.816,5	kg/a NO _x ,
1.324.254,0	kg/a CO,
90.033.113,2	kg/a CO ₂ ,
317,5	kg/a b-α-p.

Do najważniejszych zadań przekazanych do eksploatacji w 2009 roku należą:

- inwestycje realizowane w ramach lokalnych programów obniżenia niskiej emisji w zasobach mieszkaniowych w gminie: Tarnowskie Góry (zmniejszenie emisji: pyłu – 50.180 kg/a, SO₂ – 28.060 kg/a), Świerklaniec (zmniejszenie emisji: pyłu – 32.421 kg/a, SO₂ – 12.202 kg/a), Kalety (zmniejszenie emisji: pyłu – 32.181 kg/a, SO₂ – 22.650 kg/a), Lubliniec (zmniejszenie emisji: pyłu – 30.666 kg/a, SO₂ – 19.826 kg/a), Piekary Śląskie (zmniejszenie emisji: pyłu – 39.702 kg/a, SO₂ – 22.014 kg/a), Częstochowa (zmniejszenie emisji: pyłu – 23.587 kg/a, SO₂ – 20.877 kg/a), Łędziny (zmniejszenie emisji: pyłu – 18.281 kg/a, SO₂ – 13.656 kg/a),
- budowa bloku energetycznego o mocy 460 MW w Elektrowni Łągisza (zmniejszenie emisji pyłu – 778.000 kg/a, SO₂ – 8.144.000 kg/a),
- modernizacja kotłowni „Grażyński” należącej do Zakładu Inżynierii Miejskiej Sp z o.o. z Mikołowa (zmniejszenie emisji pyłu – 70.074 kg/a, SO₂ – 31.172 kg/a),
- modernizacja kotła WP-120/1 w EC Zabrze SA (zmniejszenie emisji pyłu – 70.074 kg/a, SO₂ – 9.900 kg/a),
- budowa i uruchomienie kotłowni parowej Conbelts Bytom S.A. w Bytomiu (zmniejszenie emisji pyłu – 10.928 kg/a, SO₂ – 117.495 kg/a),
- budowa sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami do budynków mieszkalnych przy ulicy Łącznej i Patriotów w Sosnowcu (zmniejszenie emisji pyłu – 21.122 kg/a, SO₂ – 14.484 kg/a).

Kontynuowane były przez Gminy na terenie województwa śląskiego działania związane ze zmianą sposobu ogrzewania w obiektach oświatowych i służby zdrowia, co przyczyniło się lokalnie do obniżenia „niskiej emisji”.

Przeprowadzona została przebudowa źródeł ciepła przez inne podmioty, w tym z zastosowaniem alternatywnych źródeł energii:

- budowa instalacji zgazowania słomy w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Tarnowskich Górach,
- zabudowa pomp ciepła w obiektach należących do Spółki Rafbol BRW z Żernicy oraz w budynku Ośrodka Zdrowia w Koniakowie,
- zabudowa kolektorów słonecznych na obiektach: Caritas Archidiecezji Katowickiej Dom Świętego Józefa w Katowicach, Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej - Szpital Wielospecjalistyczny w Jaworznie.

1.4. ZAPOBIEGANIE I LIKWIDACJA POWAŻNYCH AWARII I ICH SKUTKÓW

Zrealizowano 4 zadania w tym 3 związane z zapobieganiem wystąpienia poważnych awarii, w ramach których zakupiono sprzęt i wyposażenie pożarnicze do przeciwdziałania i usuwania skutków powodzi, katastrof drogowych i zagrożeń środowiska dla jednostek Ochotniczej i Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego oraz Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska.

Zbiornicze zestawienie efektów rzeczowych i ekologicznych osiągniętych w wyniku zakończenia inwestycji w roku 2009 przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela nr 11. Efekty ekologiczne osiągnięte w 2009 roku

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wartość planowana	Wartość rzeczywista	Liczba zadań
1. Ochrona wód					
1	Stworzenie możliwości odprowadzania ścieków z n podłączeń do budynków.	szt.	901,00	957,00	2
2	Stworzenie możliwości odprowadzania ścieków	szt.	1 070,00	1 146,00	2
3	Oczyszczalnie przemysłowe	m ³ /d	90,00	90,00	1
4	Odprowadzanie ścieków z n podłączeń do budynków	szt.	4 619,00	5 520,00	41
5	Ilość ścieków oczyszczanych w dniu uruchomienia oczyszczalni	m ³ /d	-	4 260,70	5
6	Ilość ścieków odprowadzanych do oczyszczalni po wykonaniu kanalizacji	m ³ /d	-	11 337,25	43
7	Stworzenie warunków do oczyszczenia ścieków do parametrów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym	m ³ /d	12 880,00	12 888,88	5
2. Gospodarka wodna					
8	Stworzenie warunków prawidłowego przepływu wód	m ³ /s	390,19	390,19	6
9	Poprawa systemu monitoringu urządzeń przeciwpowodziowych	-	1,00	1,00	1
10	Stworzenie warunków prawidłowego odwodnienia terenów depresyjnych wokół zbiornika	-	1,00	1,00	1
11	Wykonanie zbiornika o pojemności	m ³	16 950,00	16 950,00	1
12	Ilość wody do picia przekazana do sieci wodociągowej	m ³ /d	-	642,25	18
13	Stworzenie warunków do prawidłowego przepływu wód	m ³ /s	1 437,55	1 437,55	9
14	Stworzenie możliwości dostawy wody do picia o odpowiedniej jakości	m ³ /d	-	589,66	16
3. Gospodarka odpadami					
15	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	Mg	3 640,30	3 762,63	34
16	Eliminacja powstawania odpadów papierowych opakowaniowych zanieczyszczonych PVC	Mg	12,00	20,56	1
17	Składowisko odpadów - powierzchnia	ha	0,9950	1,0000	1
18	Składowisko odpadów - pojemność	m ³	95 000,00	100 000,00	1
19	Składowisko odpadów - żywotność	a	6,00	6,50	1
20	Powierzchnia zrehabilitowanego terenu	ha	0,3000	0,3000	1
21	Termiczne unieszkodliwienie odpadów	Mg	1,64	1,64	1
4. Ochrona powietrza					
22	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych	kg/a	1 500 043,02	1 500 001,02	251
23	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	8 841 757,46	8 841 306,46	245
24	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NO _x	kg/a	1 102 949,52	1 102 816,52	272
25	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO	kg/a	1 324 419,98	1 324 253,98	275
26	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	90 106 153,22	90 033 113,22	277
27	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	317,46	317,46	145
28	Oszczędność energii	GJ/a	234 837,90	234 557,90	187
29	Zmniejszenie emisji tlenu etylenu	kg/a	54,00	54,00	1
30	Oszczędność energii elektrycznej	kWh/a	1 383,50	1 383,50	1
31	Produkcja energii cieplnej z biomasy	GJ/a	1 800,00	1 800,00	1
32	Produkcja energii cieplnej z instalacji solarnej	GJ/a	6 794,20	6 794,20	38
33	Produkcja energii cieplnej z pomp ciepła	GJ/a	270,80	270,80	2
34	Unieszkodliwienie azbestu	m ²	5 098,00	5 098,00	1

5.Zapobieganie poważnym awariom - NZ					
35	Zakup ratowniczej łodzi hybrydowej	szt.	1,00	1,00	1
36	Poprawa możliwości jednostek straży pożarnej w zakresie likwidacji i zwalczania skutków poważnych awarii, powodzi, wypadków i katastrof chemicznych i ekologicznych.	-	3,00	3,00	3

Tabela nr 12. Efekty rzeczowe osiągnięte w 2009 roku

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wartość planowana	Wartość rzeczywista	Liczba zadań
1.Ochrona wód					
1	Podłączenia	szt.	3 269,00	3 107,00	19
2	Kanalizacja deszczowa o długości	mb.	6 989,73	7 212,06	5
3	Oczyszczalnia ścieków komunalnych	m ³ /d	12 832,00	12 832,00	4
4	Oczyszczalnia ścieków przemysłowych	m ³ /d	60,00	60,00	1
5	Kanalizacja sanitarna o długości	mb.	367 412,08	375 341,77	47
6	Odtłuszczacz ścieków	szt.	1,00	1,00	1
7	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	10,00	10,00	1
8	Stacja zlewca ścieków	szt.	1,00	1,00	1
9	Przepustowość oczyszczalni przemysłowych	m ³ /d	90,00	90,00	1
10	Przepompownie	szt.	184,00	188,00	28
11	Separatory	szt.	5,00	5,00	2
2.Gospodarka wodna					
12	Zbiornik retencyjny o pojemności użytkowej	tys. m ³	16,95	16,95	1
13	Regulacja rzeki na długości	mb.	7 102,00	7 102,00	9
14	Długość obwałowań p.powodziowych	mb.	2 940,00	2 940,00	2
15	Odbudowa przepustu wałowego na długości	mb.	21,00	22,00	1
16	Wykonanie piezometrów wraz z aparaturą kontrolno-pomiarową	szt.	3,00	3,00	1
17	Pompownia	szt.	3,00	3,00	2
18	Wykonanie urządzenia do pomiaru wody dolnej w strefie upustu dennego	szt.	1,00	1,00	1
19	Zbiornik magazynowy wody pitnej.	m ³	150,00	150,00	1
20	Przyłącza wodociągowe	szt.	734,00	782,00	18
21	Stacja uzdatniania wody o wydajności	m ³ /d	844,00	876,00	2
22	Sieć wodociągowa o długości	mb.	79 072,30	80 262,97	27
3.Gospodarka odpadami					
23	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	Mg	3 640,30	3 762,10	34
24	Składowisko odpadów - powierzchnia	ha	0,995	1,000	1
25	Składowisko odpadów - pojemność	m ³	95 000,00	100 000,00	1
26	Składowisko odpadów - żywotność	a	6,00	6,50	1
27	Zakup urządzenia do utylizacji lub unieszkodliwiania odpadów	szt.	1,00	1,00	1
28	Powierzchnia zrehabilitowanego terenu	ha	0,3000	0,3000	1
29	Termiczne unieszkodliwienie odpadów	Mg	1,64	1,64	1
4.Ochrona powietrza					
30	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	3 070,00	3 083,00	96
31	Źródło ciepła opalane energią elektryczną	kpl.	2,00	2,00	2
32	Źródło ciepła opalane gazem	kpl.	631,00	653,00	53
33	Źródło ciepła opalane olejem	kpl.	3,00	3,00	3
34	Źródło ciepła opalane paliwem stałym	kpl.	1 547,00	1 525,00	46
35	Węzeł cieplny	kpl.	43,00	43,00	30
36	Źródło ciepła.	kpl.	648,00	648,00	11
37	Kolektory słoneczne	m ²	1 414,58	1 414,58	26
38	Pompa ciepła	kpl.	5,00	5,00	5

39	Pozostałe inwestycje związane z odnawialnymi źródłami energii	kpl.	2,00	2,00	2
40	Instalacja solarna	kpl.	831,00	831,00	22
41	Sieci ciepłe wraz z przyłączami	kpl.	2 309,00	2 309,00	27
42	Zdemontowanie i zutylizowanie okładziny zawierającej azbest	kpl.	9,00	9,00	2
43	Instalacja ogrzewania	kpl.	632,00	632,00	115
44	Termoizolacja obiektów	kpl.	589,00	589,00	192
45	Wentylacja mechaniczna	kpl.	17,00	17,00	17
46	Instalacja odpylania spalin	kpl.	2,00	2,00	1
47	Pozostałe inwestycje z zakresu ochrony atmosfery	kpl.	15,00	15,00	12
5. Zapobieganie poważnym awariom					
48	Zakup ratowniczej łodzi hybrydowej	szt.	1,00	1,00	1
49	Zakup niezbędnego sprzętu.	kpl.	21,00	21,00	3

2. DZIAŁANIA POZAINWESTYCYJNE

W wyniku realizacji 313 zadań pozainwestycyjnych z udziałem środków Funduszu uzyskano następujące efekty rzeczowe i ekologiczne:

2.1. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

W zakresie ochrony obszarów i obiektów cennych przyrodniczo wykonano między innymi następujące prace:

- przeprowadzono rewitalizację studni „Książęcej” oraz studni na cieku „Paprociowym”
- w Arboretum Bramy Morawskiej w Raciborzu oraz rewitalizację Zespołu Pałacowo-Parkowego w Nakle Śląskim,
- w parkach zabytkowych i miejskich o charakterze międzygminnym w Strumieniu, Pszczynie, Hańcnowie, Chorzowie, Borownie, Łochyni, Tarnowskich Górach, Rybniku, Ornontowicach, Kochcicach, Grodźcu, Jaworzu w ramach prac pielęgnacyjnych: wykonano cięcia i zabiegi pielęgnacyjne 1 148 szt. drzew, przeprowadzono wycinkę 381 szt. drzew, samosiewów, dokonano nasadzeń 2 095 szt. drzew, 1700 szt. krzewów, 270 szt., krzewów iglastych, posadzono 255 szt. róż, 14 536 szt. roślin cebulowych, wykoszono trawniki, odmłodzono żywopłoty,
- na terenie powiatu Żywieckiego, obejmującego grunty nie stanowiące własności Skarbu Państwa nasadzono ok. 115 000 szt. sadzonek drzew na 31 ha powierzchni leśnej,
- na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd wykonano prace ochronne polegające na oczyszczeniu z drzew i krzewów 49,2 ha muraw kserotermicznych oraz naskalnych, objęto ochroną siedliska dolin rzecznych na pow. 6 ha i obszar na pow. 12 ha łąk trzęślicowych Molinion, zakupiono owce rasy olkuska, 55 szt. matek oraz 8 szt. tryków,
- na terenie Beskidzkich Parków Krajobrazowych wykoszono i usunięto biomasę w obrębie hal i łąk górskich w Beskidzie Śląskim oraz Żywieckim wycięto samosiewy drzew i krzewów,
- w parku w Reptach wykonano cięcia pielęgnacyjne na 159 szt. drzew, oczyszczono 5 ha pow. parku z podrostów i rdestowca, objęto ochroną drzewa kasztanowców przed szrotówką, wycięto 40 szt. drzew świerkowych zaatakowanych przez kornika drukarza, dokonano wycinki 216 szt. drzew suchych, wiatrołomów i wiatrowałów, wykoszono łąki i trawniki na pow. 8,60 ha,
- w Wojewódzkim Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie prowadzono prace polegające na likwidacji nadmiernego zagęszczenia zadrzewienia na powierzchni 8,0 ha w celu ochrony drzew i krzewów z gatunków szlachetnych,
- w lesie sanatoryjnym w Rajczy posadzono 11 000 szt. sadzonek buka, 3 000 szt. sadzonek jodły, 8 000 szt. sadzonek sosny, oczyszczono las z 416,77 m³ drewna zasiedlonego kornikiem,

- na terenie Rezerwatów „Góra Chełm” i „Cisy w Hucie Starej” na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Siewierz dokonano przeredzenia podrostu bukowego w celu poprawy warunków świetlnych na stanowisku storczyków na pow. 1 ha, zamontowano 1 szt. tablicy informacyjno-edukacyjnej, ogrodzono grupy nalotu cisowego siatką leśną o długości 80 mb. Zamontowano 200 szt. skrzynek lęgowych dla ptaków, oczyszczono 700 szt. skrzynek lęgowych dla ptaków, zakupiono 900 kg karmy dla ptaków,
- w parku w Reptach oczyszczono z samosiewek ok. 3 ha terenu, wykonano cięcia pielęgnacyjne 113 szt. drzew, na pow. ok. 3 550 m² żywopłotów i cięcia odmładzające 4 720 szt. krzewów, posadzono 160 szt. sadzonek krzewów i drzew ozdobnych, posadzono 9 000 szt. roślin cebulowych i bulwiastych, objęto ochroną 21 szt. kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiaczką, założono wieloletnią łąkę kwietną – 500 m²,
- w ramach zagospodarowania terenu na użytek ekologiczny Lasku Chropaczowskiego w Świętochłowicach wycięto 146 szt. drzew, zamontowano 11 tablic informacyjno-edukacyjnych, nasadzono drzewa i krzewy owocujące, stanowiące pokarm dla ptaków,
- w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie uporządkowano i przygotowano teren oraz nasadzono 70 szt. sadzonek drzew owocowych starych odmian i lokalnie uprawianych drzew owocowych, utworzono cenną kolekcję poprzez nasadzenie cennych gatunków i odmian roślin wrzosowatych,

W ramach ochrony zagrożonych wyginięciem roślin i zwierząt wolnożyjących między innymi:

- kontynuowano działania ratownicze ograniczające populację kornika drukarza oraz dofinansowano: zakup pułapek feromonowych, bezobsługowych chwytaków, wycinkę drzew opanowanych przez korniki na terenie Beskidów dla Nadleśnictw: Bielsko-Biała, Jeleśnia, Ujsoły, Ustroń, Węgierska Górka i Wisła,
- zarybiono wody otwarte na terenie województwa śląskiego różnorodnym składem gatunkowym ryb w celu zwiększenia populacji ryb w ekosystemach rzecznych i zbiornikach wodnych,
- na terenie Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku w Chorzowie w sezonie 2008/2009 zwalczano metodą nieinwazyjną na ok. 461 drzewach szrotówka kasztanowcowiaczka,

W zakresie ochrony terenów zielonych między innymi naprawiono szkody, spowodowane wichurą w sierpniu 2008 roku na terenie miasta Blachownia, lasu użytkowanego przez Dom Pomocy Społecznej na powierzchni 1,2 ha poprzez wycinkę drzew, okrzęsanie pni, zrywkę drewna, zebranie i wywóz pozostałości po zrębach.

W zakresie naprawy szkód w środowisku przyrodniczym prowadzono między innymi prace polegające na naprawianiu szkód spowodowanych trąbą powietrzną, wichurami i gradobiciem, które to zjawiska przeszły nad województwem śląskim 15 sierpnia 2008 r. w gminach: Blachownia, Kruszyna, Mykanów. Wykonano prace polegające na zebraniu i zdeponowaniu 122,5 Mg odpadów różnych, 22,23 Mg odpadów zawierających azbest, zakupiono paliwo do sprzętu przeznaczonego do cięcia gałęzi, drewna i transportu odpadów na składowiska. Nasadzono drzewa: 6 997 szt. sosny na działkach gminnych oraz ok. 50 szt. klonu jesionolistnego w obrębie pasa drogowego w miejscowości Bogusławie.

W ramach ochrony przeciwpożarowej terenów leśnych przeprowadzono patrolowanie lotnicze lasów województwa śląskiego na terenie nadleśnictw: Brynek, Gidle, Herby, Katowice, Kłobuck, Kobiór, Koniecpol, Koszęcin, Lubliniec, Rudy Raciborskie, Rudziniec, Rybnik, Siewierz, Świerklaniec, Złoty Potok. Samoloty patrolowo-gaśnicze i śmigłowce przelatały nad województwem śląskim 300 godzin.

Ponadto w ramach akcji „Posadź swoje drzewko”, posadzono 40.803 szt. sadzonek drzew i krzewów w 350 obiektach (szkoły wszystkich szczebli, przedszkola, organizacje społeczne, ośrodki pomocy społecznej, ośrodki zdrowia).

2.2. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W zakresie edukacji ekologicznej między innymi:

- doposażono w pomoce dydaktyczne, służące realizacji edukacji ekologicznej w Leśnej Sali Edukacyjnej Nadleśnictwa Katowice,
- doposażono Śląski Ogród Botaniczny w Mikołowie w sprzęt niezbędny do prowadzenia programów z zakresu edukacji ekologicznej,
- oznakowano i doposażono istniejącą "Leśną Ścieżkę Poznawczą" w Nadleśnictwie Brynek poprzez zakup 4 tablic edukacyjnych i 13 tablic dydaktycznych,
- w miejscowości Przegędza – oznakowano w terenie ścieżkę przyrodniczo-edukacyjną na Kanetowcu o długości ok. 1,5 km, zamontowano 15 tablic edukacyjno- informacyjnych oraz 6 tabliczek kierunkowych, wybudowano zadaszony przystanek turystyczny, ławki oraz stoły,
- w miejscowości Leszczyny oznakowano przyrodniczo-historyczną ścieżkę edukacyjną pn. „Wśród leszczyn i śladów Bartela” o długości ok. 2 km, zamontowano 10 tablic edukacyjno-informacyjnych, wydano 1.000 szt. ulotek, wydano 500 szt. folderu z zeszytem ćwiczeń oraz zamontowano 20 drogowskazów,
- w ramach rekreacyjnego zagospodarowania Lasu Aniołowskiego w Częstochowie wykonano i zamontowano 21 tablic edukacyjnych, 1 tablicę informacyjną, wydano przewodnik po ścieżce,
- na terenie przyległym do zamku w Siewierzu oznakowano ścieżkę edukacyjną o długości ok. 1,5 km, zamontowano 10 tablic edukacyjno-informacyjnych,
- w ramach promocji ochrony środowiska w mediach wyemitowano: 238 audycji radiowych, 71 programów telewizyjnych, wydano 609 kolumn druku w prasie o zasięgu wojewódzkim, ponadlokalnym i lokalnym oraz wykonano 140 stron (tj. 28 bloków) aktualizacji serwisu ekologicznego,
- zorganizowano 9 konferencji z udziałem 634 uczestników, wydano 1.430 egz. materiałów konferencyjnych,
- zorganizowano i przeprowadzono warsztaty ekologiczne, prelekcje, wykłady, debaty, akcje ekologiczne, happeningi, festyny edukacyjne, wykłady oraz wycieczki edukacyjne dla dzieci i młodzieży,
- zorganizowano warsztaty ekologiczne w ośrodkach edukacji ekologicznej, w których wzięło udział 8.181 dzieci i młodzieży,
- wydano: książki, albumy, monografie, publikacje, poradniki, raporty, biuletyny, broszury, ulotki, foldery, plakaty, płyty CD i DVD,
- wyprodukowano filmy edukacyjne,
- zakupiono: wydawnictwa (książki, albumy, słowniki, encyklopedie, leksykony, poradniki itp.), kalendarze ekologiczne, zakładki ekologiczne, torby lniane,
- zakupiono prenumeratę czasopism: Ekoświat, Ekonatura, Zielona Liga, Przyroda Polska, Aura oraz Przyroda Górnego Śląska dla przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych województwa śląskiego na rok 2009,
- zorganizowano i przeprowadzono konkursy ekologiczne o zasięgu wojewódzkim i ogólnopolskim oraz olimpiady ekologiczne,
- zakupiono nagrody dla laureatów konkursów ekologicznych,
- zorganizowano i przeprowadzono festiwale ekologiczne (Raciborski Festiwal Ekologiczny Piosenki i Wiersza dla dzieci i młodzieży szkolnej Racibórz 2009 i III Festiwal Kultury Ekologicznej „Zielono mi” - Katowice 2009),
- zorganizowano imprezy związane z obchodami Dnia Lasu, Dnia Ziemi oraz Światowym Dnia Ochrony Środowiska,
- zorganizowano zloty turystyczno-ekologiczne „Czyste Góry” (wiosenny i jesienny).

2.3. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Profilaktyką zdrowotną objęte zostały dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

Z wyjazdów zdrowotnych realizowanych:

- w trakcie roku szkolnego (zielone szkoły) skorzystało 20 814 dzieci,
- w okresie wakacji i ferii zimowych wyjechało 5 470 dzieci.

W ramach profilaktyki specjalistycznej z wyjazdów skorzystało 1 124 dzieci.

W ramach walki z ołowicą badaniami objęto 2 591 dzieci, zakupiono 4 696 opakowań suplementów witaminowo-mineralnych, 50 000 litrów mleka, przeprowadzono zajęcia rehabilitacyjne na basenie.

Wydrukowano 4 000 egzemplarzy ulotek pt. „Ołów-Dziecko - To musisz wiedzieć” oraz 2 000 egzemplarzy ulotek dla młodszych dzieci w wieku 6-8 lat pt. „Potrafię chronić się przed ołowiem”, wydano 5 000 egzemplarzy zeszytu edukacyjnego dla dzieci 8-12 letnich pt. „Potrafię dbać o środowisko i zdrowie” oraz 1 000 egzemplarzy zeszytu dla młodzieży pt. „Ołów - środowisko, zagrożenia, profilaktyka – Pytania i odpowiedzi” wydano 2 500 egzemplarzy ulotki edukacyjnej pt. „Witaminy i minerały w profilaktyce zdrowotnej dzieci.” Zakupiono 375 książek o tematyce przyrodniczo - ekologicznej, zdrowotnej oraz pozycje encyklopedyczne, dodatkowo wydano 1 000 egzemplarzy opinii „Uzasadnienie aktualności profilaktyki przeciwołowiowej, środowiskowej”.

2.4. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM W REGIONIE

W zakresie zarządzania środowiskowego realizowane były badania stanu środowiska, opracowania i ekspertyzy.

Zadania były realizowane w celu wspomaganie działalności władz regionalnych i lokalnych w instrumenty zarządzania środowiskiem, w tym:

- wykonano opracowanie pn.: „Określenie granic i powierzchni zlewni rowów występujących na terenie Gminy Racibórz”,
- opracowano plany urządzania lasu dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych w powiatach: kłobuckim, cieszyńskim, zawierciańskim, będzińskim, bielskim i żywieckim,
- wykonano pracę naukowo-badawczą pn.: „Aktualizacja dla lat 2005-2007 oceny zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim w oparciu o modelowanie matematyczne ze szczególnym uwzględnieniem wpływu różnych źródeł emisji i zastosowanych parametrów do obliczeń dla dwutlenku siarki, tlenu azotu, pyłu zawieszonego PM10, benzenu, ołowiu i tlenu węgla (I etap) oraz arsenu, kadmu, niklu i benzo/a/piranu za rok 2007 (II etap)”,
- wykonano pracę naukowo - badawczą pn.: „Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego rtęcią, z uwzględnieniem jej fizycznej i chemicznej specjacji w świetle Dyrektywy 2004/107/WE”,
- dla województwa śląskiego opracowano bilans wodny i wodno - gospodarczy dla potrzeb aktualizacji programu małej retencji
- na bieżąco analizowano i dokumentowano stan środowiska, określano przyczyny i trendy zmian jakości wszystkich komponentów środowiska, oceniano skuteczność podejmowanych działań ochronnych, informowano społeczeństwo o stanie środowiska, przedstawiano raporty o stanie środowiska.

IX. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW

Fundusz w 2009 roku przeprowadzał czynności kontrolne obejmujące:

- kontrolę dokumentów stanowiących rozliczenie finansowe projektów,
- kontrolę realizacji umów w terenie.

Przeprowadzanie kontroli pozwoliło zwiększyć skuteczność nadzoru nad wykorzystaniem przekazanych przez Fundusz środków, a co za tym idzie, prawdopodobieństwo wykrycia ewentualnych nieprawidłowości w realizacji dofinansowywanych zadań oraz w sposobie ich dokumentowania.

W przypadku każdej umowy analizowano dokumenty rozliczeniowe przed wypłaceniem kolejnych rat dotacji i pożyczek oraz po zakończeniu inwestycji. W wyniku tego stwierdzono następujące i najczęściej pojawiające się niedociągnięcia:

- nieterminowość i niekompletność składanych rozliczeń,
- brak oświadczeń o nie wniesieniu przez właściwe organy uwag do zgłoszenia o zakończeniu budowy,
- trudności w wyegzekwowaniu od beneficjentów dokumentów formalnoprawnych dokumentujących proces wytworzenia, transportu i utylizacji odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Inwestorzy byli zobowiązani do usuwania tych niedociągnięć. Wykonywanie zaleceń również poddawane było kontroli.

W roku 2009 skontrolowano w terenie realizację 215 umów (117 umów pożyczki, 41 umów dotacji, 54 umowy umorzenia, 2 umowy pożyczki pomostowej, 1 umowę konsorcjum). Umowy te dotyczyły realizacji 135 zadań, w tym:

- 39 zadań z ochrony wód,
- 11 zadań z gospodarki wodnej,
- 7 zadań z gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- 70 zadań z ochrony atmosfery,
- 8 zadań pozainwestycyjnych związanych z edukacją ekologiczną, profilaktyką zdrowotną dzieci i ochroną przyrody.

Kontrole wykazały, że w 83 kontrolowanych zadaniach realizacja przebiegała zgodnie z treścią zawartych umów, a w pozostałych przypadkach najczęściej spotykane niedociągnięcia polegały na:

- zakończeniu zadań po terminie przewidzianym umową (stwierdzono w 10 przypadkach),
- realizowaniu zadań niezgodnie z harmonogramami rzeczowo – finansowymi lub opóźnionych w realizacji (stwierdzono w 8 przypadkach) - zalecano uaktualnienie harmonogramów rzeczowo – finansowych oraz wystąpienie o zmianę terminów umownych zakończenia zadania oraz osiągnięcia efektów rzeczowych i ekologicznych,
- niewłaściwym rozliczaniem środków Funduszu (stwierdzono w 3 przypadkach) – w formie pisemnej zobowiązano inwestora do weryfikacji rozliczenia,
- nieosiągnięciu zaplanowanego efektu ekologicznego (stwierdzono w 4 przypadkach),
- nieosiągnięciu zaplanowanego efektu rzeczowego (stwierdzono w 5 przypadkach).

Wykaz przeprowadzonych kontroli w 2009 roku zawiera Załącznik nr 15.

X. SPIS TABEL

		Strona
Tabela nr 1.	Wykonanie przychodów Funduszu w 2009 roku	9
Tabela nr 2.	Wykonanie wydatków Funduszu w 2009 roku	10
Tabela nr 3.	Wybrane pozycje bilansu	23
Tabela nr 4.	Wybrane pozycje rachunku zysków i strat	24
Tabela nr 5.	Struktura wpływów Funduszu w latach 2007-2009	25
Tabela nr 6.	Struktura wydatków Funduszu w latach 2007-2009	26
Tabela nr 7.	Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w 2009 roku	28
Tabela nr 8.	Finansowanie zwrotne	31
Tabela nr 9.	Dotacje według kierunków	32
Tabela nr 10.	Pomoc publiczna udzielona w latach 2007 – 2009	35
Tabela nr 11.	Efekty ekologiczne osiągnięte w 2009 roku	42
Tabela nr 12.	Efekty rzeczowe osiągnięte w 2009 roku	43

XI. SPIS RYSUNKÓW

		Strona
Rys. 1.	Źródła informacji o Funduszu	20
Rys. 2.	Struktura wpływów Funduszu w 2009 roku	26
Rys. 3.	Struktura wydatków Funduszu w 2009 roku	27
Rys. 4.	Kierunki finansowania zadań inwestycyjnych w 2009 roku	29
Rys. 5.	Kierunki finansowania zadań pozainwestycyjnych w 2009 roku	29
Rys. 6.	Beneficjenci pomocy udzielonej przez Fundusz w 2009 roku	30
Rys. 7.	Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2009 r.)	37
Rys. 8.	Udział środków finansowych Funduszu w kosztach dofinansowanych przedsięwzięć	38

XII. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

1.	Sprawozdanie GUS z gospodarowania Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (OŚ – 4 w/n roczne).
2.	Sprawozdanie finansowe sporządzone na dzień 31.12.2009 r. (bilans, rachunek zysków i strat).
3.	Wykonanie planu finansowego WFOŚiGW w Katowicach za 2009 rok.
4.	Zestawienie wniosków o środki WFOŚiGW w Katowicach na 2009 rok.
5.	Stan realizacji zadań na 2009 rok w podziale na kierunki finansowania.
6.	Zestawienie zawartych w 2009 roku umów: <ul style="list-style-type: none"> • zbiorcze, • z podziałem na formy dofinansowania:<ul style="list-style-type: none"> a) dotacje, b) pożyczki, c) umorzenia, d) dopłaty do oprocentowania kredytów, e) bankowe linie kredytowe.
7.	Nagrody przyznane przez WFOŚiGW w Katowicach w 2009 roku.
8.	Wykaz efektów ekologicznych i rzeczowych osiągniętych w 2009 roku.
9.	Wykaz projektów indywidualnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko monitorowanych przez WFOŚiGW w Katowicach.
10.	Zestawienie wniosków biorących udział w konkursach o dofinansowanie projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.
11.	Zestawienie wniosków złożonych w ramach procedury indywidualnej – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.
12.	Zestawienie umów zawartych w 2009 r. w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.
13.	Sprawozdanie z udzielonej przez WFOŚiGW w Katowicach w 2009 roku pomocy publicznej.
14.	Wartość akcji i udziałów spółek będących w posiadaniu WFOŚiGW w Katowicach – stan na dzień 31.12.2009 roku.
15.	Wykaz przeprowadzonych kontroli w 2009 roku.
16.	Wykaz gmin, które ubiegały się o zwrot utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości terenów pokrytych wodami sztucznych zbiorników wodnych w 2009 roku.